

დასკვნა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის რეფორმასთან დაკავშირებით*

- ზოგადი ნაწილი და ვალდებულებითი სამართლის ზოგადი ნაწილი - ნაწილი II - იურიდიული პირი

პროფ. დოქ. ოლაფ მუტჰორსტი

სამოქალაქო სამართლის, საპროცესო და გაკოტრების სამართლის პროფესორი, ბერლინის
თავისუფალი უნივერსიტეტი, სამართლის მეცნიერებების განყოფილება

I. ზოგადი დებულებანი იურიდიული პირების შესახებ

- 1 მაშინ, როდესაც ფიზიკური პირების სამართალში რეფორმის საჭიროება მხოლოდ შიგადა-
შიგ იჩენს თავს, იურიდიული პირების სამართალი საფუძვლიან მრავალმხრივ გააზრებას მოი-
თხოვს. ამჟამად აქ სამი ზოგადი დებულება გვხვდება:

მუხლი 24. ცნება. სახეები

მუხლი 25. უფლებაუნარიანობა

მუხლი 26. იურიდიული პირის ადგილსამყოფელი

ეს ნორმები ეხება ზოგადად იურიდიულ პირებს. ამასთან იგულისხმება საჯარო სამართლის
(საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის პირველი ნაწილი [ჩემს მიერ შემოთავა-
ზებული ცვლილების შემთხვევაში, მე-8 მუხლის მე-3 ნაწილი]) და კერძო სამართლის იურიდი-
ული პირები, კერძოდ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შე-
საბამისად (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი):

- არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები;
- სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებები;
- კომანდიტური საზოგადოებები;
- შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებები;
- სააქციო საზოგადოებები;
- კოოპერატივები.

ზოგადად, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, იუ-
რიდიული პირი არის განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად შექმნილი, საკუთარი ქონების მქონე,
ორგანიზებული წარმონაქმნი, რომელიც თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს და
საკუთარი სახელით იძენს უფლებებსა და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და შეუძლია სასა-

* შესრულებულია გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების დაკვეთით პროგრამის „ევროპულ
სტანდარტებთან სამხრეთ კავკასიის სამართლებრივი დაახლოება“ ფარგლებში.

მართლოში გამოვიდეს მოსარჩელედ და მოპასუხედ. ამ ნორმის მე-2 ნაწილის თანახმად, ის შეიძლება იყოს კორპორაციულად ორგანიზებული, წევრობაზე დაფუძნებული, წევრთა მდგომარეობაზე დამოკიდებული ან მისგან დამოუკიდებელი და მისდევდეს ან არ მისდევდეს მენარმეობას. ამით იურიდიული პირისთვის დამახასიათებელია სამართლებრივი დამოუკიდებლობის სპეციფიკური ფორმა, რომელსაც ეფუძნება სამართლის სუბიექტის სტატუსი (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-8 მუხლის 1-ლი ნაწილის პირველი წინადადება), ანუ განსაკუთრებით რომლიდანაც გამომდინარეობს იურიდიული პირის უფლებაუნარიანობა (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი).

შემდგომ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი შეიცავს დებულებებს არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების შესახებ (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ე-39-ე მუხლები; საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 40-ე-49-ე მუხლები ამოღებულია), რომელთა რეფორმირებაც სერიოზული განხილვის საგანს წარმოადგენს. ამ თვალსაზრისით, ერთი მხრივ გაკრიტიკებული¹ და წარუმატებლად არის მიჩნეული საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ედან 39-ემდე მუხლების სტრუქტურული აგებულება, ხოლო, მეორე მხრივ, შემოთავაზებულია, რომ ადრე არსებული სამართლებრივი მდგომარეობის შესაბამისად განსხვავებულ იქნეს წევრობაზე დაფუძნებული არასამენარმეო გაერთიანება (კავშირი) და არასამენარმეო მიზნებისთვის შექმნილი ფონდი და ამ შემთხვევაში ასევე ჩამოყალიბდეს მთლიანად ამ თავის ახლებური სტრუქტურა.²

გერმანული კერძო სამართალი იურიდიული პირის სახით, *პირველ რიგში*, იცნობს - გარდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა (კორპორაციები, დანესებულებები და ფონდები), რომლებიც კერძოსამართლებრივი უფლებებისა და მოვალეობების თვალსაზრისითაც უფლებაუნარიანები არიან,³ მაგრამ რომელთა სამართლებრივი ურთიერთობები სხვა მხრივ შესაბამისი საჯარო სამართლის მიხედვით განისაზღვრება - კორპორაციას (სამართლებრივად დამოუკიდებელი პირთა გაერთიანება), რომლის პროტოტიპს წარმოადგენს უფლებაუნარიანი კავშირი.⁴ იგი იძენს უფლებაუნარიანობას რეესტრში რეგისტრაციის შედეგად (არასამენარმეო კავშირი, BGB-ს §§21, 24-53, 55-79) ან სახელმწიფოს ნებართვის (სამენარმეო კავშირი, BGB-ს §§22, 24-53) ან ფედერალური საკანონმდებლო რეგულირების საფუძველზე (სააქციო საზოგადოება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, ამხანაგობა (კოოპერატივი - *Genossenschaft*) და ა. შ.). სამართლებრივი დამოუკიდებლობის შედეგია, რომ წევრთა მდგომარეობის ცვლილებისას იურიდიული პირი უცვლელი რჩება⁵ და რომ წევრები პრინციპულად პირადად არ აგებენ პასუხს.⁶ მეორეც, გერმანული იურიდიული პირების სამართალი იცნობს ფონდისთვის სამართლებრივად განკერძოებულ სპეციალურ ქონებას.⁷ ფონდი იძენს უფლებაუნარიანობას დაფუძნების გარიგების (*Stiftungsgeschäft*) და სახელმწიფო ნებართვის საფუძველზე (*Staatliche Anerkennung*) (BGB-ს §§80-88). გერმანული სამართლის მიხედვით, იურიდიული პირი

¹ ჭანტურია/კნიპერი, გვ. 9.

² ჭანტურია/კნიპერი, გვ. 2 (sub 1), მე-9 და მომდევნო, 13.

³ Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, Rn. § 34 Rn. 4.

⁴ Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 196; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 20.

⁵ Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, § 34 Rn. 5; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 20.

⁶ Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 20.

⁷ Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 196 f.; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 20.

რისგან უნდა განვასხვავოთ თანაზიარი გაერთიანება (*Gesamthandsgemeinschaft*). მისთვის დამახასიათებელ ნიშანს წარმოადგენს საზიარო უფლებამოსილება სპეციალურ ფონდზე (*Sondervermögen*).⁸ მართალია, თანაზიარი გაერთიანება არ წარმოადგენს იურიდიულ პირს, მაგრამ ზოგიერთ თანაზიარ გაერთიანებას მაინც გააჩნია უფლებაუნარიანობა („უფლებაუნარიანი ამხანაგობა“, *BGB*-ს §§14-ის მე-2 აბზაცი, 1059a-ს მე-2 აბზაცი; „სამართალსუბიექტობის არ მქონე ამხანაგობები“, გაკოტრების შესახებ კანონის (*InsO*) §11-ის მე-2 აბზაცი Nr. 1; შეადარეთ, გარდა ამისა სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისთვის (*GbR*)⁹ *BGB*-ს §899a-ს პირველი წინადადება; ღია სავაჭრო საზოგადოების (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების - *OHG*)/ კომანდიტური საზოგადოებისთვის (*KG*) სავაჭრო კოდექსის (*HGB*) §§124-ის პირველი აბზაცი, 161-ის მე-2 აბზაცი). თანაზიარ გაერთიანებას წარმოადგენს ასევე რეგისტრაციის/ნებართვის არარსებობის გამო უფლებაუნარიანობის არმქონე კავშირი,¹⁰ რომელიც თავისი სტრუქტურით კორპორაციული აგებულებისაა¹¹ და ამიტომ ასევე ცალკეულ ურთიერთობებში განიხილება იურიდიულ პირად (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (*ZPO*) §§50-ის მე-2 აბზაცი, 735, გაკოტრების შესახებ კანონის (*InsO*) §11-ის პირველი აბზაცი მე-2 წინადადება), მაგრამ, სხვა მხრივ, მის მიმართ მოქმედებს სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის სამართალი (*BGB* §54-ის 1-ლი წინადადება).

მიზანშეწონილობის საკითხს წარმოადგენს, თუ რა მოცულობით და რა ცნებების დონეზე იქნება მიჩნეული აუცილებლად კერძო სამართლებრივი ორგანიზაციული და მოქმედების ფორმების დიფერენცირება. ამასთან, ერთი მხრივ, გასათვალისწინებელია თავად მონაწილეთა, ხოლო, მეორე მხრივ, სამართლებრივი ბრუნვის მოთხოვნილებები, განსაკუთრებით, სამართლებრივი ბრუნვის ინტერესი, სიცხადისა და პროგნოზირებადობის არსებობაში, განკარგვის უფლებამოსილებასა და პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებით. აღნიშნულ საკითხზე წარმოადგენილი დასკვნის ფარგლებში რეკომენდაციის გაკეთება არ არის შესაძლებელი. ამიტომ შემდგომ მიმოხილვასთან დაკავშირებით, პირველ რიგში, უნდა აღვნიშნოთ, რომ უნდა დავეყრდნოთ იურიდიული პირის მთავარ დეფინიციას ყოველი სამართლებრივი ერთეულისთვის (ანუ გერმანიის გადმოსახედიდან, ისეთებისთვისაც, რომლებიც არაპერსონალური აგებულების მქონეა) და გარდა ამისა, დიფერენცირებას, მენარმეებს (სანარმოებს), როგორც სამენარმეო (კომერციულ) ორგანიზაციულ და მოქმედების ფორმას და არასამენარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს შორის. ამ დროს, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის, როგორც სამოქალაქო სამართლის კოდიფიკაციის საგანს წარმოადგენს (1) იურიდიული პირის ცნება, ყველა იურიდიული პირის მიმართ მოქმედი (ანუ ნებისმიერი იურიდიული პირი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის გაგებით [ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი]) ზოგადი დებულებების ჩათვლით და (2) არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი (ანუ ნებისმიერი იურიდიული პირი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის გაგებით [ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედ-

⁸ Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 194 f.; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 30 ff.

⁹ Dazu grundlegend BGHZ 146, 341 = NJW 2001, 1056. Näher dazu Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 195a; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 32 ff.

¹⁰ Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 194; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 41.

¹¹ Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 219; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 41.

ვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი] lit.ა. სამენარმეო (კომერციული) ორგანიზაციული და მოქმედების ფორმები კი წარმოადგენს „მენარმეთა შესახებ“ კანონის საგანს, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-5 ნაწილის მიხედვით.

აღნიშნული კანონი მე ხელთ არ მაქვს. ამიტომ, როდესაც ქვემოთ იურიდიული პირის დეფინიციისა და ყველა იურიდიული პირისთვის მოქმედი ნორმების შეფასებაზე გადავალ, დავუშვებ, რომ სამენარმეო (კომერციული) ორგანიზაციული და მოქმედების ფორმების დიფერენცირება არსებითად შეესაბამება სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობას (GbR), ღია სავაჭრო საზოგადოებას (სპს-OHG)/კომანდიტურ საზოგადოებას (KG), შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას (GmbH), სააქციო საზოგადოებას (AG) და დარეგისტრირებულ ამხანაგობას (კოოპერატივს - eG)) შორის არსებულს.

იურიდიული პირის ცნებას (და სახეებს) შეიცავს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლი. იმ ნორმებიდან, რომლებიც ნებისმიერი იურიდიული პირისთვის მოქმედებს, 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის გაგებით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი), კოდექსის 25-ე და 26-ე მუხლები შეიცავენ დებულებებს უფლებაუნარიანობის წარმოშობის (დასაწყისის) და დასასრულის თაობაზე, აგრეთვე იურიდიული პირის ადგილსამყოფელის შესახებ. გარდა ამისა, შესაძლებელი იქნებოდა ასევე სახელის უფლების, რეგისტრაციის, მართვისა და კანონიერი წარმომადგენლობის, აგრეთვე პასუხისმგებლობის, გაუქმების და ლიკვიდაციის ძირითადი სტრუქტურების ყველა იურიდიული პირისთვის ერთიანად ნორმირება.

1) ცნება, სახეები და უფლებაუნარიანობა

იურიდიული პირი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, არის სამართლებრივად პიროვნულად განკერძოებული მოქმედების ფორმა. ამასთან, დეფინიციის თვალსაზრისით, ბოლომდე ცხადი არ არის ფორმულირებაში - „საკუთარი ქონების მქონე“, ხომ არ დევს, პიროვნული განკერძოებულობის წინაპირობის სახით, გარკვეული ოდენობის ქონებით აღჭურვის (Vermögensausstattung) გამოხატვის განზრახვა. გერმანული სამართლის მიხედვით, აღნიშნული მხოლოდ იმ თვალსაზრისით მოქმედებს, რომ ქონების არარსებობა საბოლოოდ იწვევს იურიდიული პირის გაუქმებას (შეადარეთ, BGB-ს §§42-ის პირველი აბზაცი, 75-ის პირველი აბზაცი). დაფუძნების პროცესში ქონების არქონა მხოლოდ ბოროტად გამოყენების ასპექტში წარმოადგენს წარმოშობისთვის დამაბრკოლებელ გარემოებას.¹²

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-3 ნაწილის 1-ლ წინადადებაში გამოთქმული, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების უფლებაუნარიანობა კერძოსამართლებრივ ბრუნვაში შეესაბამება უფლებაუნარიანობის ცნების ერთიან გაგებას, რომლისთვისაც არ აქვს მნიშვნელობა თუ საიდან გამომდინარეობს იურიდიული პირის უნარი, იყოს უფლებებისა და მოვალეობების მატარებელი, კერძოსამართლებრივი თუ საჯაროსამართლებრივი აქტიდან ისევე, როგორც იმ ფაქტს, თუ საიდან გამომდინარეობს უფლებები და მოვალეობები, კერძო თუ საჯარო სამართლიდან. შედეგად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირები თავიანთი კერ-

¹² Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 60 Rn. 1.

ძოსამართლებრივი უფლებებისა და მოვალეობების თვალსაზრისით უფლებაუნარიანნი არიან.¹³ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-2 წინადადება შეიძლება უფრო ნათლად ყოფილიყო ფორმულირებული შემდეგი ფრაზით: „მათი შექმნა, ორგანიზება და საქმიანობა განისაზღვრება კანონით.“

- 4 თუ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი ისე უნდა იქნეს გაგებული, თითქოს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის უფლებაუნარიანობას განაპირობებს საქმიანობის შესაბამისობა მიზანთან, მაშინ სამართლებრივი ბრუნვის უსაფრთხოების ინტერესებიდან გამომდინარე, ასეთ ნორმაზე უარს ვიტყვით. მართალია, გერმანული სამართალიც იცნობს ნაწილობრივი უფლებაუნარიანობის ფორმას, მაგრამ მას შედეგად არ მოჰყვება უფლებებისა და მოვალეობების შეძენის ჩაშლა, როდესაც ადგილი აქვს იურიდიული პირისათვის მინიჭებული მიზნიდან გადაცდენას.¹⁴ მეტიც, შესაბამისი შედეგები უნდა შემოიფარგლოს მხოლოდ პირის ორგანოთაშორისი შიდა ურთიერთობებით და ამიტომ ისინი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისთვის სახელმწიფო სამართლითა და ადმინისტრაციის ორგანიზების სამართლის (*Verwaltungsorganisationsrecht*) დებულებებით უნდა დარეგულირდეს. კერძო სამართლის იურიდიული პირებისთვის მე-2 ნაწილში ნორმირებული იურიდიული კონცეფციის განზოგადებით, შეიძლება განგვემარტა, რომ უფლებებისა და მოვალეობების შეძენის ჩაშლა არ არის გამონეუელი იმით, რომ იურიდიული პირის საქმიანობა წესდებით განსაზღვრულ მიზანს სცდება. ამასთან, არც კანონის დარღვევა უნდა იყოს ამოღებული, ვინაიდან აკრძალული გარეგნობის ბათილობა წარმოადგენს ბევრად უფრო მიზანმიმართულ სანქციას, რომლის საშუალებითაც ხდება ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის სისტემური რღვევის თავიდან აცილება. მეტიც, საკორპორაციო სამართალში შესაძლებელია გათვალისწინებულ იქნეს საჯარო სამართლის ნორმების დამრღვევი იურიდიული პირის გაუქმება ადმინისტრაციული აქტის საშუალებით. იმავეს გირჩევდით მე-3 ნაწილისთვისაც; საქმიანობის განხორციელების უფლების საკითხი (*Handelndürfen*) დასაზუსტებელი იქნება საჯარო სამართალში (სამენარმეო სამართალში), მას არავითარი გავლენა არ უნდა ჰქონდეს უფლებაუნარიანობაზე.

- 5 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის მე-4 ნაწილი შეესაბამება გერმანული სამართლის წარმოდგენას.¹⁵ ტერმინოლოგიურად შესაძლებელი იქნებოდა დაზუსტება, რომ იურიდიული პირი უფლებაუნარიანობას იძენს რეგისტრაციის გზით ან შესაბამისად, უქმდება მისი დასრულების რეგისტრაციის გზით (და არა: ლიკვიდაციის დასრულების რეგისტრაციით, ვინაიდან ლიკვიდაცია წარმოადგენს მხოლოდ საზოგადოების ქონების განაწილების (*Auseinandersetzung*) განსაკუთრებულ ფორმას; აღნიშნულზე დეტალურად აქვე). ეს აბზაცი ნორმის დასაწყისში უნდა განთავსდეს.

2) ადგილსამყოფელი

- 6 იურიდიული პირის ადგილსამყოფელთან დაკავშირებული ნორმა არ არის პრობლემატური, მაგრამ მოქმედი რედაქციიდან არ ჩანს, თუ როგორ უნდა იქნეს განსხვავებული „ადგილსამყოფელი“ 1-ლი ნაწილის გაგებით და „სხვა ადგილსამყოფელი“ მე-2 ნაწილის გაგებით. შესაძლებე-

¹³ Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, § 34 Rn. 4.

¹⁴ Vgl. Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 54 Rn. 2 und 7; Palandt/Sprau, BGB, 78. Aufl. 2019, § 705 Rn. 24. ასევე, Medicus/Petersen, Allgemeiner Teil des BGB, 11. Aufl. 2016, vor Rn. 1141 und 1152a.

¹⁵ Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 16 Rn. 2, 4.

ლი იქნებოდა პირველ ნაწილში დაზუსტება, რომ „ადგილსამყოფელი“ წარმოადგენს „მთავარი ადმინისტრაციის“ (**Hauptverwaltung**) ადგილსამყოფელს. შემდეგ შეიძლება 1-ლი ნაწილის მე-2 წინადადების გადატანა მე-2 ნაწილის 1-ლ წინადადებად, რათა ნორმით უფრო ნათლად იყოს განცალკევებული ადგილსამყოფელის დეფინიცია (1-ლი ნაწილი) და სხვა ადგილსამყოფელების (მე-2 ნაწილი) საკითხი.

3) სახელწოდება

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ე მუხლი შეიცავს დებულებებს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის შესახებ. ნორმა ავალდებულებს სამართლებრივი ფორმის ამსახველი მითითების გამოყენებას (1-ლი ნაწილი) და კრძალავს სამართლებრივ ფორმასთან დაკავშირებით დამაბნეველი (შეცდომაში შემყვანი) აღნიშვნების გაკეთებას (მე-2 ნაწილი). გარდა ამისა, მე-3 ნაწილი მოითხოვს, რომ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების სახელწოდება განსხვავდებოდეს უკვე რეგისტრირებული, არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდებისგან. მე-4 და მე-5 ნაწილები ადგენენ სახელწოდების დაცვის პრინციპებს.

7

ეს პრინციპები დიდწილად შეესაბამება სავაჭრო კოდექსის (HGB) §17 და შემდგომ პარაგრაფებში ნორმირებულ წესებს, რომლებიც მეწარმეებისთვის (და ამდენად, ასევე შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების (GmbH), სააქციო საზოგადოების (AG) და დარეგისტრირებული ამხანაგობისთვის (კოოპერატივისთვის) (eG), GmbHG-ს §13-ის მე-3 აბზაცი, AktG-ს § 3-ის პირველი აბზაცი, GenG-ს §17-ის მე-2 აბზაცი), მაგრამ ასევე რეგისტრირებული კავშირებისა და ფონდებისთვისაც (შეადარეთ, BGB-ს §57-ის მე-2 აბზაცი)¹⁶ მოქმედებს. შესაბამისად, მართებული იქნება, რომ არა მხოლოდ მე-4 და მე-5 ნაწილები, არამედ ყველა ეს პრინციპი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი) გათვალისწინებული ყველა იურიდიული პირისთვის, მოსახერხებლად იქნეს ფორმულირებული საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 26-ე მუხლის შემდეგ, ზოგადი ხასიათის დებულებაში.

თუმცა, უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს, რომ ნორმა ტერმინოლოგიურად შესაბამისობაში იყოს საქართველოს სავაჭრო და კორპორატიულ სამართალში ამჟამად მოქმედ დებულებებთან. აღნიშნულ საკითხს ამ დასკვნის ფარგლებში ვერ შევეხები, ვინაიდან შესაბამისი კანონმდებლობა ხელთ არ მაქვს.

ამასთან, ნაცვლად „აღნიშვნისა“ (ქართულში „სახელწოდება“- ლ.მ.) (**Bezeichnung**) უკეთესი იქნებოდა „სახელწოდების (სახელი)“ (**Name**) გამოყენება ანუ ისეთი აღნიშვნის, რომლითაც იურიდიულ პირს სამართლებრივ ურთიერთობებში მოქმედება, სასამართლოში მოსარჩელედ და მოპასუხედ გამოსვლა შეუძლია (შეადარეთ, HGB-ს §17), მაშინ, როდესაც „აღნიშვნა“ შეიძლება იყოს ასევე სარეგისტრაციო, სამეწარმეო ან საგადასახადო ნომერი ან საკმარისი სიცხადის შემთხვევაში, ადგილსამყოფელიც კი.

იურიდიული პირის სახელწოდებაში მისი სამართლებრივი ფორმა ცხადად უნდა იყოს განსაზღვრული (შეადარეთ, HGB-ს §19). სახელი არ უნდა შეიცავდეს ისეთ მონაცემებს, რომლებიც

¹⁶ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 57 Rn. 2 und § 81 Rn. 5.

აშკარად მიზნად ისახავს დაინტერესებული წრეების შეცდომაში შეყვანას იმ სამართლებრივი ურთიერთობების თაობაზე, რომლებიც მათთვის არსებითია (HGB-ს §18-ის მე-2 ნაწილი), განსკუთრებით არ უნდა შეიცავდეს იგი ისეთ მონაცემებს, რომლებიც დამახასიათებელია სხვა სამართლებრივი ფორმის იურიდიული პირებისთვის. სახელწოდება შესაფერისი უნდა იყოს იურიდიული პირის აღსანიშნავად და უნდა გააჩნდეს, განსაკუთრებით, იმავე ადგილზე ან იგივე მუნიციპალიტეტში უკვე არსებული და დარეგისტრირებული ყველა სახელწოდებისგან (HGB-ს §30-ის პირველი აბზაცი) განმასხვავებელი ეფექტი (შეადარეთ HGB-ს §18-ის პირველი აბზაცი).

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ე მუხლის მე-4 და მე-5 ნაწილებში ნორმირებული სახელწოდების დაცვა შეესაბამება საწყის პუნქტში HGB-ს §37-ის მე-2 აბზაცით გარანტირებულ ფირმის დაცვას (Firmenschutz), მაგრამ ბრალეულობისგან დამოუკიდებელი ზიანის ანაზღაურების პასუხისმგებლობის გამო უფრო ფართოა. აღნიშნულის საპირისპიროდ, ფირმაზე უფლების დარღვევისთვის BGB-ს §823-ის პირველი აბზაცის ან სასაქონლო და სხვა ნიშნების დაცვის შესახებ კანონის (MarkenG) §15-ის მე-5 აბზაცის მიხედვით ზიანის ანაზღაურების წინაპირობაა, რომ დარღვევა ჩადენილი იყოს განზრახ ან გაუფრთხილებლობით. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-18 მუხლის შეფასებასთანაც, რომელზეც მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ე მუხლის მე-5 ნაწილი, შესაბამისობაში იქნებოდა ზიანის ანაზღაურების შეზღუდვა მხოლოდ ბრალეული ქმედებების შემთხვევებზე.

4) რეესტრი

- 8 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 28-დან 34-მდე მუხლებში წარმოდგენილია დებულებები რეესტრში რეგისტრაციების აუცილებლობის, წინაპირობების და სამართლებრივი შედეგების შესახებ, რომლებიც ნაწილობრივ, არასამენარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირებს ეხება, ნაწილობრივ კი, თავიანთი რედაქციიდან გამომდინარე, (რაც წინააღმდეგობაშია მათ სისტემურ ადგილმდებარეობასთან II ქვეთავში) ზოგადად იურიდიულ პირებს. რეკომენდებულია, რომ ეს დებულებები ერთ საერთო ნორმაში საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 26-ე მუხლის შემდგომი გაგრძელების სახით იქნეს ერთად ჩამოყალიბებული და მისი გამოყენების სფერო გავრცელდეს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი) გათვალისწინებული ყველა იურიდიული პირის მიმართ:

- დებულება საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრის წარმოების შესახებ (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 28-ე მუხლის მე-2 ნაწილი);
- დებულება რეგისტრაციის განხორციელების შესახებ (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 28-ე მუხლის მე-3 ნაწილი);
- დებულება რეგისტრაციის მოთხოვნის თაობაზე (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 29-ე მუხლის პირველი ნაწილი). შეიძლება მისი განვრცობა ზოგადი დებულებით, რომლის თანახმად, განაცხადებები ოფიციალურად დამოწმებული განაცხადების მეშვეობით უნდა იქნეს წარდგენილი (შეადარეთ, BGB-ს §77-ს პირველი წინადადება);
- დებულება ცვლილებების რეგისტრაციის შესახებ (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 31-ე მუხლი). აღნიშნულთან დაკავშირებით, შეიძლება გადმოღებულ იქნეს BGB-ს

- §68-ის შესაბამისი წესი, რომლის თანახმად რეგისტრაციამდე, ცვლილება მესამე პირთან მიმართებაში მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება იქნეს გამოყენებული, თუ იგი მისთვის ცნობილია და რეგისტრირებული ცვლილების შემთხვევაში, მესამე პირი არ არის ვალდებული დაუშვას აღნიშნული ცვლილების მის მიმართ გამოყენება, თუ იგი მისთვის ცნობილი არ არის, და თუ ცოდნის არარსებობა ასევე არ არის გამოწვეული დაუდევრობით;
- დებულება მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ გადანაცვლებების მიღებისა და გადანაცვლებების გაუქმების შესახებ (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 32-ე მუხლი). თუ იარსებებს ასეთი საჭიროება, შეიძლება დაზუსტებულ იქნეს, რომ რეგისტრაციაზე მოთხოვნის უფლება არსებობს, როდესაც დაფუძნება აკმაყოფილებს კანონით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს და დაფუძნების მსურველი იურიდიული პირის მიზნები არ არის მიმართული მესამე პირთა უფლებების ან კონსტიტუციური წესრიგის წინააღმდეგ (შეადარეთ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 31-ე მუხლის მე-2 ნაწილის პირველი წინადადების ძველი რედაქცია; ზღვრის დაწესება შესაბამისობაში უნდა იყოს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-9 მუხლთან დაკავშირებით წარმოდგენილ რეკომენდაციასთან), და რომ წინააღმდეგ შემთხვევაში განაცხადი უარყოფილ იქნება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-3 ნაწილი). დებულებები, რომლებიც ითვალისწინებენ უმოქმედობის გამო რეგისტრაციის ფიქციას, როგორც ეს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 31-ე მუხლის მე-4 ნაწილიდან გამომდინარეობდა, სამართლებრივი უსაფრთხოების მოსაზრებებიდან გამომდინარე არ არის რეკომენდებული. მათ ნაცვლად, უპირატესობა უნდა მიენიჭოს დაბალი ბარიერის მქონე გასაჩივრების სისტემას (*niederschwelliges Rechtsbehelfssystem*), რომელიც პირდაპირ გამოხატული უარის შემთხვევაშიც, მონოდებული იქნებოდა სამართლებრივი დაცვისკენ. გასაჩივრების სისტემა (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 31-ე მუხლის მე-5 ნაწილისგან განსხვავებით) სისტემატიკურად ნებაყოფლობითი მართლმსაჯულების საპროცესო-სამართლებრივ კავშირში უნდა იქნეს ნორმირებული. აქ კი შეიძლება დებულების დამატება, რომელშიც იქნება მითითება ზემოთ ხსენებულ ნორმაზე;
 - დებულება რეესტრის მონაცემების შესახებ (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 34-ე მუხლი). ამასთან მონაცემი - „დამფუძნებელი/წევრ(ებ)ი“ უკვე მოქმედ სამართალშიც პრობლემატურია, ვინაიდან არ არის ნათელი, თუ რომელ შემთხვევებში უნდა იქნეს რეესტრში შეყვანილი დამფუძნებელი/ლები და რომელში - წევრთა შემადგენლობა. რეკომენდებულად მეჩვენება ამ მონაცემების ზოგადი დებულებებიდან ამოიშალოს და ცალკეული სამართლებრივი ფორმისთვის ჩამოყალიბდეს, უნდა იყოს თუ არა და ვისი მონაცემები უნდა იყოს შეტანილი რეესტრში. აღნიშნულზე მითითება შესაძლებელი იქნებოდა დათქმის - „თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი“, გამოყენებით.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-8 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, კერძო სამართლის სუბიექტებს წარმოადგენენ როგორც საქართველოს, ისე სხვა ქვეყნის (ფიზიკური და) იურიდიული პირები. აღნიშნულთან წინააღმდეგობაშია ნორმები, რომლებიც ითვალისწინებენ (რეესტრში) რეგისტრაციას სხვა ქვეყნის იურიდიული პირებისთვის, რომლებსაც საქართველოში გააჩნიათ ფილიალები, დამოკიდებული საწარმოო ერთეულის (*unselbständige Niederlassung*) გაგებით. ამ ფილიალების მიმართ გამოყენებულ უნდა იქნეს ის სამართალი, რომელსაც ექვემდებარება ეს იურიდიული პირი, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული სამართალი ამ იურიდიუ-

ლი პირის (ფაქტობრივი) ადგილსმოცემის თუ მისი დაფუძნების ადგილის მიხედვით განისაზღვრება.¹⁷ ეს დებულებები, შესაბამისად, ამოღებულ უნდა იქნეს.

აღნიშნული მოსაზრებები შესაბამისობაშია BGB-ს ძველი რედაქციიდან §23-ის ამოღებასთან, რომელიც იძლეოდა უცხოური კავშირისთვის უფლებამოსიანობის მინიჭების შესაძლებლობას.

5) ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა

- 9 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 35-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები შეიცავენ ფუნდამენტურ დებულებებს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის შესახებ. რეკომენდებულია, ამ დებულებების გადატანა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 26-ე მუხლის შემდგომ, ერთ მომდევნო ნორმაში, რომლის გამოყენების სფერო უნდა მოიცავს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი) გათვალისწინებული ყველა იურიდიული პირი. ამასთან გათვალისწინებული უნდა იქნეს, რომ ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა მხოლოდ ერთი ან რამდენიმე პირის მიერ შეიძლება ხორციელდებოდეს. უკანასკნელ შემთხვევაში შეიძლება ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობისთვის არსებობდეს ინდივიდუალური (Einzelbefugnis) ან ერთობლივი უფლებამოსილება (Gesamtbefugnis), ან მოქმედებდეს უმრავლესობის პრინციპი. თუ კანონი, საეჭვოობის შემთხვევებისთვის, ყველა იურიდიული პირისთვის მოქმედ ერთ დებულებას უნდა ითვალისწინებდეს (Zweifelsregelung), ჩემი აზრით, რეკომენდებულია ერთობლივი უფლებამოსილება, როგორც მინიმალური თანხმობა ან შესაბამისად, ნევრების ან მენილების პოზიციიდან, როგორც ყველაზე სანდო გამოსავალი. გამორიცხულ უნდა იქნეს პასიური წარმომადგენლობა, რომლისთვისაც ინდივიდუალური უფლებამოსილება იმპერატიულ ნორმას უნდა წარმოადგენდეს (შეადარეთ, BGB-ს §§ 26-ის მე-2 აბზაცი, 40).

შესაძლებელია ასევე ზოგადი პრინციპის შემოღება იმის თაობაზე, რომ ორგანოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება პრინციპში შეუზღუდავია, მაგრამ შესაბამისი სამართლებრივი ფორმებისთვის მოქმედი დებულებებით შეიძლება იყოს შეზღუდული და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება თავიდანვე (აპრიორი) არ ვრცელდება ისეთ გარიგებებზე, რომლებიც მესამე პირებისთვის შესაძენეადაც, სრულიად სცდება წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მიზანს.¹⁸

ტერმინოლოგიური თვალსაზრისით, აქ და შემდგომშიც, უნდა განვასხვავოთ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება (Vertretungsbefugnis), ანუ წარმომადგენლის უნარი, „ნებართვის (dürfen)“ შედეგად გამოიწვიოს მარნმუნებლისთვის სამართლებრივი შედეგები და (შიდა ურთიერთობებში) არსებული ნებართვის გათვალისწინების გარეშე გარე ურთიერთობებში მოქმედი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება.

¹⁷ Vgl. dazu Saenger, Gesellschaftsrecht, 3. Aufl. 2015, Rn. 830.

¹⁸ კავშირისთვის, Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 26 Rn. 6. Für die GmbH Saenger, Gesellschaftsrecht, 3. Aufl. 2015, Rn. 775.

6) პასუხისმგებლობა

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 37-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი პასუხს აგებს იმ ზიანისთვის, რომელიც მიადგა მესამე პირებს ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირების მიერ, მათზე დაკისრებული მოვალეობის შესრულებისას ისეთი მოქმედების გამო, რომელიც იწვევს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას. ეს წესი პრინციპულად შეესაბამება BGB-ს §31-ს, რომელიც გამოიყენება უშუალოდ კავშირის მიმართ, მაგრამ გარდა ამისა, მოქმედებს ყველა იურიდიული პირის (მათ შორის საჯარო სამართლის იურიდიული პირების მიმართაც, BGB-ს §89) და ამხანაგობის (სპს-სა და კს-ს) (Personengesellschaften), აგრეთვე უფლებაუნარიანობის არმქონე კავშირის მიმართაც. ნორმა ეფუძნება მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ ორგანოს მოქმედება მიიჩნევა თავად კავშირის მოქმედებად ისე, რომ კავშირმა უნდა აგოს პასუხი ორგანოს მოქმედებისთვის ისევე, როგორც ფიზიკური პირი აგებს პასუხს საკუთარი ქმედებისთვის. ეს მოსაზრება ვრცელდება ყველა სამართლებრივ ფორმაზე.¹⁹ გარდა ამისა, BGB-ს §31-ით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა ვრცელდება BGB-ს §30-ით გათვალისწინებული სპეციალური წარმომადგენლის მიმართ. ზოგადი შეხედულების თანახმად, იგივე პასუხისმგებლობა ვრცელდება იურიდიულ პირზე მაშინ, როდესაც ზიანი გამოწვეულია იურიდიული პირის უმოქმედობით იმასთან დაკავშირებით, რომ თავის ერთ-ერთ საქმეზე დაენიშნა სპეციალური წარმომადგენელი ან დამხმარე პირი.²⁰ ამიტომ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 37-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის საგნობრივი და პიროვნული გამოყენების სფერო შესაბამისად უნდა გაფართოვდეს და ასევე უნდა მოიცვას პასუხისმგებლობა ორგანიზაციული ხარვეზებისთვის.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 37-ე მუხლის მე-2 ნაწილში ნორმირებული პრინციპის მოქმედებაც ყველა სამართლებრივ ფორმაზე ვრცელდება. გერმანულ სამართალში იგი, განსხვავებული აქცენტებით, ყოველი სამართლებრივი ფორმისთვის ცალკე რეგულირდება. ასე მაგალითად, კავშირის და ფონდის გამგეობის წევრების პასუხისმგებლობა BGB-ს § 27-ის მე-3 აბზაცის თანახმად დავალების ხელშეკრულების სამართალს ეფუძნება (BGB-ს §§ 664 და შემდგომი პარაგრაფები), სადაც საქმიანობის უსასყიდლოდ განმხორციელებელი პირებისთვის BGB-ს § 31-ით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის სპეციალური მასშტაბი გამოიყენება, ასევე BGB-ს § 713-ის მიხედვით, სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის (აგრეთვე HGB-ს §§ 105-ის მე-3 აბზაცთან, 161-ის მე-2 აბზაცთან ერთობლიობაში ღია სავაჭრო საზოგადოების (სპს - OHG) და კომანდიტური საზოგადოების (KG)) მმართველი მონაწილეების (geschäftsführende Gesellschafter) პასუხისმგებლობა, სადაც პასუხისმგებლობის სპეციალური მასშტაბი BGB-ს §§ 708, 277-დან გამომდინარეობს. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და ამხანაგობის (კოოპერატივი - Genossenschaft) შემთხვევებში პასუხისმგებლობა მონესრიგებული და კეთილსინდისიერი მენეჯერისთვის (დირექტორისთვის) დამახასიათებელი გულმოდგინეობისთვის, შესაბამისად, სპეციალურ კანონებშია ნორმირებული (GmbHG-ს §§43, AktG-ს 93, GenG-ს 34). აქაც სასურველია, ერთი, ყოვლისმომცველი ფუნდამენტური წესის არსებობა, რომელიც შემდეგ შეიძლება ცალკეული სამართლებრივი ფორმებისთვის სპეციალური კანონებით მოდიფიცირდეს. როდესაც რამდენიმე პასუხისმგებელი პირი არსებობს, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს მათი სოლიდარული პასუხისმგებლო-

¹⁹ Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, § 34 Rn. 24; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 17 Rn. 68.

²⁰ შეადარეთ, BGH NJW 1980, 2810, 2811; Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, § 34 Rn. 27.

ბა (შეადარეთ, GmbHG-ის §§ 43-ის მე-2 აბზაცი, AktG-ს 93-ის მე-2 აბზაცი, GenG-ს 34-ის მე-2 აბზაცი 1-ლი წინადადება). ამასთან, AktG-ს §§ 93-ის მე-5 აბზაცი 93, GenG-ის 34-ის მე-5 აბზაცი შესაბამისად (რომელთა ანალოგიით გამოყენება შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიმართ (GmbH), ასევე წარმოადგენს განხილვის საგანს²¹), ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნაზე უარის ბათილობასთან ერთად, დამატებით უნდა იქნეს გათვალისწინებული, რომ მოთხოვნის დაყენება იურიდიული პირის კრედიტორებსაც შეუძლიათ, როდესაც ისინი მისგან ვერ იღებენ თავიანთი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას. არა მარტო უარს, არამედ მორიგებას ან საზოგადოების ორგანოს გადაწყვეტილებასაც კი არ უნდა ჰქონდეს კრედიტორების მიმართ სამართლებრივი ძალა. თუმცა, ეს ყოველივე GenG-ის §§ 93-ის მე-5 აბზაცი მე-2 წინადადების, 34-ის მე-5 აბზაცი პირველი წინადადების შესაბამისად შეზღუდული უნდა დარჩეს კვალიფიციური მოვალეობის დარღვევების შემთხვევების მიმართ,²² ამასთან, კრიტერიუმის სახით, კატალოგის ნაცვლად უფრო შესაფერისი იქნებოდა ვალდებულების უხეში დარღვევის გამოყენება. GenG-ის § 34-ის მე-5 აბზაცი მე-3 წინადადების შესაბამისი წესი, რომლის თანახმად, ამხანაგობის (კოოპერატივი - Genossenschaft) ქონების თაობაზე დაწყებული გაკოტრების საქმის წარმოებისას, მისი მიმდინარეობის პერიოდში, კრედიტორების უფლებებს მმართველი ორგანოების წინაშე გაკოტრების მმართველი ან საქმის მმართველი ახორციელებს, - სისტემატიკის თვალსაზრისით, სასურველია, ფორმულირებულ იქნეს გაკოტრების სამართალში.

7) დაშლა და ლიკვიდაცია

12 დაშლასთან და ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული დებულებები წარმოდგენილია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე და 38¹ მუხლებში. ეს დებულებები თავიანთი ძირითადი არსის მიხედვით ასევე არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირებს მიღმაც გამოიყენება. რეკომენდებულია, რომ ეს წესები, რომელთა გამოყენების სფერო საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი) გათვალისწინებული ყველა იურიდიული პირის მიმართ უნდა ვრცელდებოდეს, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 26-ე მუხლის შემდგომ დამატებულ მუხლში ახლებურად იქნეს ჩამოყალიბებული. ამასთან ტერმინოლოგიის თვალსაზრისით, ნათლად უნდა იქნეს განსხვავებული დაშლა (Auflösung), ქონების განაწილება (ლიკვიდაცია) (Auseinandersetzung (Abwicklung) და დასრულება (გაუქმება), (Erlöschen).²³

13 დაშლა (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-2 ნაწილი) იწვევს საზოგადოების მიზნის ცვლილებას, რომელიც ამიერიდან მიმართულია (ქონების) განაწილებისკენ.²⁴ საკითხი იმის თაობაზე, თუ რა წინაპირობები იწვევს დაშლას, ყოველი სამართლებრივი ფორმისთვის ცალ-ცალკე უნდა იქნეს ნორმირებული სპეციალური კანონებით. დაშლის ზოგადი საფუძვლის სახით შესაძლებელია გათვალისწინებულ იქნეს:

- კანონით გათვალისწინებული საბოლოო ვადის დადგომა (ღია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების) /კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG) სავაჭრო კოდექსის § 131-ის პირველი აბზაცი Nr. 1; გამოიყენება

²¹ Baumbach/Hueck/Zöllner/Noack, GmbHG, 21. Aufl. 2017, § 43 Rn. 31.

²² MüKoAktG/Spindler, 4. Aufl. 2014, § 93 Rn. 269.

²³ Baumbach/Hopt/Roth, HGB, 38. Aufl. 2018, § 131 Rn. 2.

²⁴ BGH NZG 2016, 107 Rn. 12.

სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის (GbR) მიმართ;²⁵ (შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შესახებ კანონის (GmbHG) § 60-ის პირველი აბზაცის Nr.1; სააქციო საზოგადოებისთვის (AG) სააქციო საზოგადოების შესახებ კანონისა (AktG) § 262-ის პირველი აბზაცის Nr.1; გამოიყენება კავშირის (შეადარეთ, BGB-ს § 74-ის მე-2 აბზაცის პირველი წინადადება)²⁶ და ფონდის²⁷ მიმართ; დარეგისტრირებული ამხანაგობისთვის (კოოპერატივისთვის) GenG-ს § 79);

- საზოგადოების უფლებამოსილი ორგანოების მიერ დაშლის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილება (ლია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების) /კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG) სავაჭრო კოდექსის § 131-ის პირველი აბზაცის Nr. 2; გამოიყენება სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის (GbR) მიმართ;²⁸ კავშირისთვის BGB-ს § 41; გამოიყენება ფონდის მიმართ;²⁹ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შესახებ კანონის (GmbHG) § 60-ის 1-ლი აბზაცის Nr.2; სააქციო საზოგადოებისთვის (AG) სააქციო საზოგადოების შესახებ კანონის (AktG) § 262-ის 1-ლი აბზაცის Nr.2; დარეგისტრირებული ამხანაგობისთვის (კოოპერატივისთვის) GenG-ს § 78);
- სასამართლო გადაწყვეტილების, განსაკუთრებით სისხლის სამართლის საქმეზე გამოტანილი გამამტყუნებელი განაჩენის საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 შემთხვევა, მე-9 ნაწილი), იურიდიული ძალა ((ლია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების) /კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG) სავაჭრო კოდექსის § 131-ის პირველი აბზაცის Nr. 4; შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შესახებ კანონის (GmbHG) §§ 60-ის პირველი აბზაცის Nr.3 და 6, 61; სააქციო საზოგადოებისთვის (AG) სააქციო საზოგადოების შესახებ კანონის (AktG) § 262-ის პირველი აბზაცის Nr.5; კავშირისთვის BGB-ს § 73; არ გამოიყენება სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისა (GbR) და ფონდის მიმართ).

საკითხი, თუ რომელ შემთხვევებში შეიძლება საზოგადოების დაშლა სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე, უნდა მოწესრიგდეს სპეციალური კანონების საშუალებით. ზოგადად შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს, რომ გადაწყვეტილების მიღების წინაპირობების არარსებობის ან გაუქმების შედეგად, ორგანოს წარმოექმნება სასამართლოს გზით დაშლის მოთხოვნის უფლება (მაგალითად, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მე-4 შემთხვევა, 38¹ მუხლი; შეადარეთ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შესახებ კანონის ((GmbHG) §§ 60-ის 1-ლი აბზაცის Nr.3, 62; დარეგისტრირებული ამხანაგობისთვის (კოოპერატივისთვის) GenG-ს § 81). თუმცა, ამასთან, არ არის ნათელი, თუ რა სამართლებრივი შედეგი უნდა იქნეს გამოწვეული დარეგისტრირებული მონაცემების ნამდვილობის გადავადებით. ვინაიდან რეგისტრაციებს კონსტიტუციური ეფექტი აქვთ, სამართლებრივი უსაფრთხოების ინტერესებიდან გამომდინარე აღნიშნული სამართლებრივი შედეგის ასე მარტივად გადავადება არ შეიძლება. სამართლე-

14

²⁵ Palandt/Sprau, BGB, 78. Aufl. 2019, Vorb v § 723 Rn. 1.

²⁶ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 41 Rn. 6.

²⁷ MüKoBGB/Weitemeyer, 8. Aufl. 2018, § 80 Rn. 127.

²⁸ Palandt/Sprau, BGB, 78. Aufl. 2019, Vorb v § 723 Rn. 1.

²⁹ შეადარეთ, OLG Koblenz NZG 2002, 135, 136.

ბრივ ბრუნვას უნდა შეეძლოს რეგისტრაციების ნამდვილობაზე დაყრდნობა. ამიტომ გადავადების შედეგი ამოღებულ უნდა იქნეს. საეჭვოა ასევე რამდენად შესაძლებელია ამონაწერების გაცემის (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 28-ე მუხლის მე-3 აბზაცის მე-2 წინადადება) გადავადება ისე, რომ ამით საფრთხე არ მიაღვს მთავარ მიზანს, დადგენილი ხარვეზის აღმოფხვრას. შესაძლოა, უფრო მისაღები იყოს ასევე, გაცემულ ამონაწერებზე შენიშვნის გაკეთება, რომელიც უწყებრივ პროცედურაზე მიუთითებს.

15 დაშლის ზოგად საფუძველს არ წარმოადგენს:

- მიზნის მიღწევა ან მიღწევის შეუძლებლობა (სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისთვის (GbR) BGB-ს § 726-ის მიხედვით; შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის სასამართლო გადაწყვეტილების გზით, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შესახებ კანონის (GmbHG) §§ 60-ის პირველი აბზაცის Nr.3, 61), დაშლის ეს საფუძველი ღია სავაჭრო საზოგადოების (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების)/კომანდიტური საზოგადოების (OHG/KG) მიმართ სავაჭრო კოდექსის (HGB) § 131-ში არსებული დებულების გამო, სავაჭრო კოდექსის §§ 105-ის მე-3 აბზაცის, 161-ის მე-2 აბზაცის თანახმად, არ გამოიყენება³⁰, ისევე, როგორც კავშირის³¹ ან სააქციო საზოგადოების³² ან ფონდის მიმართ (შეადარეთ, BGB-ს § 87);
- კანონით გათვალისწინებული დაშლის პირობის დადგომა („დაშლის დათქმა“ („Auflösungsklausel“); სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისთვის (GbR)³³, ღია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება) /კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG)³⁴; შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH)³⁵; სადავო კავშირისთვის³⁶), ვინაიდან წესდებით გათვალისწინებული დაშლის საფუძველები სააქციო საზოგადოებისთვის გამორიცხულია³⁷;
- საზოგადოების ხელმძღვანელობის არარსებობა (შეადარეთ, BGB-ს §29).³⁸

საზოგადოების გაკოტრება, როგორც დაშლის საფუძველი (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-2 აბზაცი, მე-3 შემთხვევა; შეადარეთ, სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისთვის BGB-ს § 728; ღია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება)/კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG) სავაჭრო კოდექსის (HGB) §131-ის პირველი აბზაცის Nr.3; კავშირისთვის BGB-ს § 42; შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) GmbHG-ს § 60-ის პირველი აბზაცის Nr. 4; სააქციო საზოგადოებისთვის (AG) AktG-ს § 262-ის პირველი აბზაცი; დარეგისტრირებული ამხანაგობისთვის (კოოპერატივისთვის) GenG-ს § 81a-ს Nr. 1) ნორმირებული უნდა იყოს გაკოტრების სამართალთან სისტემატიკურ კავშირში, მაგრამ ამ შემთხვევაში უკვე განსხვავებული სამართლებრივი შედეგებითურთ. იგივე უნდა მოქმედებდეს გაკოტრების საქმისწარმოების გახსნაზე მასის არარსებობის გამო უარის თქმისას, (რაც ყოველ შემთხვევაში, არ წარმოადგენს დაშლის ზოგად საფუძ-

³⁰ BGHZ 69, 162 = NJW 1977, 2160.

³¹ BGHZ 49, 175 Rn. 10.

³² Spindler/Stilz/Bachmann, AktG, 3. Aufl. 2015, § 262 Rn. 69.

³³ Palandt/Sprau, BGB, 78. Aufl. 2019, Vorb v § 723 Rn. 1.

³⁴ Baumbach/Hopt/Roth, HGB, 38. Aufl. 2018, § 131 Rn. 74.

³⁵ Baumbach/Hueck/Haas, GmbHG, 21. Aufl. 2017, § 60 Rn. 89.

³⁶ MüKoBGB/Leuschner, 8. Aufl. 2018, vor § 41 Rn. 7.

³⁷ Hüffer/Koch, AktG, 13. Aufl. 2018, § 262 Rn. 7.

³⁸ შეადარეთ ასევე შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) Baumbach/Hueck/Haas, GmbHG, 21. Aufl. 2017, § 60 Rn. 82-88a.

ველს, შეადარეთ, ღია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება)/კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG), სავაჭრო კოდექსის §131-ის მე-2 აბზაცის 1-ლ წინადადებას; მაგრამ ამის საპირისპიროდ, ყოველთვის არის დაშლის საფუძველი კავშირისთვის BGB-ს §42; შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის (GmbH) GmbHG-ს § 60-ის პირველი აბზაცის Nr. 5; სააქციო საზოგადოებისთვის (AG) AktG-ს §262-ის პირველი აბზაცის Nr.4); დარეგისტრირებული ამხანაგობისთვის (კოოპერატივისთვის) GenG-ს § 81a-ს Nr. 1).

ქონების არქონამ შეიძლება პირდაპირ გამოიწვიოს გაუქმება (erlöschen), ვინაიდან ამ შემთხვევაში არ არსებობს განაწილების საჭიროება. ამისათვის, ქონების არქონა მხოლოდ მაშინ წარმოადგენს საკმარის საფუძველს, როდესაც არ არსებობს ფიზიკური პირის პერსონალური პასუხისმგებლობა (შეადარეთ, HGB-ს § 131-ის მე-2 აბზაცის 1-ლი წინადადება). ამიტომ არც ქონების არქონა წარმოადგენს დაშლის ზოგად საფუძველს.³⁹

დაშლის რეგისტრაციისათვის განაცხადი უნდა იქნეს შეტანილი რეესტრში ან ოფიციალურად (von Amts wegen) დარეგისტრირდეს (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-4 ნაწილი; შეადარეთ HGB-ს §143-ის პირველი აბზაცი) ისევე, როგორც გაგრძელება (შეადარეთ, HGB-ს § 144-ის მე-2 აბზაცი), ანუ სამეწარმეო საქმიანობის ხელახლა დაწყება.

ლიკვიდაცია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-3 ნაწილის გაგებით, წარმოადგენს განაწილების ერთ-ერთ ფორმას (შეადარეთ, BGB-ს §§ 730, 731, HGB-ს 145-ის პირველი აბზაცი), სხვა ფორმას წარმოადგენს შეძენა (Übernahme) ცალკეული პარტნიორების მიერ, დანარჩენების ერთდროული დაკმაყოფილების (კომპენსაციის) გზით ან საწარმოს გასხვისება მესამე პირზე.⁴⁰ თუ კანონით სხვა რამ არ იქნება გათვალისწინებული (განსაკუთრებით, გაკოტრების ან რეორგანიზაციის შესახებ კანონმდებლობით), მაშინ რეკომენდებულია ლიკვიდაცია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-3 ნაწილის გაგებით, როგორც განაწილების სტანდარტული შემთხვევა, რაც თავად საზოგადოების ორგანოების მიერ უნდა განხორციელდეს (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-8 ნაწილი). საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-9 ნაწილით გათვალისწინებული აკრძალვა ცალკე აბზაცის სახით უნდა იქნეს ნორმირებული. ლიკვიდაცია უნდა დარეგისტრირდეს რეესტრში (შეადარეთ, HGB-ს §148).

ლიკვიდაციის სხვა დეტალები ცალკეული სამართლებრივი ფორმისთვის სპეციალურ კანონმდებლობაში უნდა ჩამოყალიბდეს. ზოგადი სახით შესაძლებელია მხოლოდ ლიკვიდაციის დასრულების შედეგად წარმოშობილი სამართლებრივი შედეგის ნორმირება: ლიკვიდაციის დასრულებით უქმდება (გაუქმება; სრული შეწყვეტა) საზოგადოება. გაუქმებაც რეესტრში უნდა იქნეს დარეგისტრირებული (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-10 ნაწილი; შეადარეთ, HGB-ს §157-ის 1-ლი აბზაცი), რითაც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის მე-4 ნაწილის (ჩემი შემოთავაზების მიხედვით, 1-ლი ნაწილის) თანახმად იურიდიული პირი, როგორც სამართლის სუბიექტი გაუქმდება ანუ დაკარგავს უფლებასუნარიანობას. ეს არ უნდა იყოს პირდაპირ გაიგივებული ამოშლასთან ("Streichung"), ანუ (ყოფილი) იურიდიული პირის შესახებ რეესტრში შეტანილი ინფორმაციის რეესტრიდან ამოღებასთან; ეს ინფორმაცია

³⁹ BGHZ 82, 323 = NJW 1982, 875.

⁴⁰ შეადარეთ, I. Saenger, Gesellschaftsrecht, 3. Aufl. 2015, Rn. 254 (für die GbR), 321 (für die OHG), 813 ff. (für die GmbH).

ხელმისაწვდომი უნდა დარჩეს. განაწილების სხვა სახეებისათვის შეუძლებელია დასრულების ზოგადი კრიტერიუმის პოვნა, რომელიც ლიკვიდაციის დასრულების ადგილს დაიკავებდა, ამიტომ სპეციალური კანონმდებლობით უნდა მოწესრიგდეს, თუ როდის წყვეტს იურიდიული პირი მოქმედებას.

თუ არ არსებობს საზოგადოების ქონება ან საზოგადოება რეალურად არ ჩამოყალიბებულია (*nicht vollzogen worden*), მაშინ დაშლა გამოიწვევს მის გაუქმებას.⁴¹ ამ შემთხვევაში განაწილების საკითხი საერთოდ არ დგება. ამიტომ შესაძლებელია კანონით განიმარტოს, რომ ასეთ შემთხვევებში დაშლასთან ერთად უნდა დარეგისტრირდეს ის ფაქტი, რომ იურიდიული პირი გაუქმებულია.

II. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ცნება და სახეები

- 19** სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი) lit.ა-თი გათვალისწინებული არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის შესახებ რომელი დებულებები უნდა მიუერთდეს ზოგად, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით, მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილი) გათვალისწინებულ, ყველა იურიდიული პირისთვის მოქმედ დებულებებს, დამოკიდებულია პირველ რიგში იმაზე, თუ რეგულირების რომელი კონცეფცია უნდა დაედოს საფუძვლად არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ცნებას და ან შესაბამისად, არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რა სახეები უნდა იქნეს განსხვავებული.
- 20** საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სამენარმეო ან არასამენარმეო მიზნობრიობა წარმოადგენს იურიდიული პირის მრავალი მახასიათებლიდან ერთ-ერთს. მნიშვნელობას იძენს არასამენარმეო მიზნების სასარგებლოდ გაკეთებული საწყისი გადაწყვეტილება იმის გამო, რომ იურიდიული პირი, რომელიც ასეთ საქმიანობას ისახავს მიზნად, ვალდებულია დარეგისტრირდეს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის დებულებების შესაბამისად (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-6 ნაწილი). ვინაიდან იურიდიული პირის უფლებაუნარიანობა დამოკიდებულია რეესტრში მის რეგისტრაციაზე და, ამდენად, რეგისტრაციამდე სამართლებრივად არ არსებობს პერსონალურად განკერძოებული სამართლის სუბიექტი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-6 ნაწილის ნორმატიული შინაარსი არ მესმის ისე, თითქოს არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ პირს რეგისტრაცია სავალდებულოდ ეკისრება, არამედ იმგვარად, რომ ეს რეგისტრაცია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის დებულებების მიხედვით ხორციელდება - და არა როგორც ეს სამენარმეო მიზნების მქონე იურიდიული პირების შემთხვევაშია, მენარმეთა შესახებ კანონის დებულებების შესაბამისად. აღნიშნული ენობრივად უნდა იქნეს დაზუსტებული.
- 21** გარდა ამისა, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 29-ე მუხლის 1-ლი ნაწილიდან გამომდინარეობს, რომ არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაცია განცხადების საფუძველზე ხორციელდება და მის წინაპირობას წარმოადგენს სადამფუძნებლო აქტის არსებობა, რომელიც იმავდროულად, თავის მხრივ, ვინაიდან იურიდიულ პირს არ ევალება,

⁴¹ სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისთვის, Palandt/Sprau, BGB, 78. Aufl. 2019, Vorb v § 723 Rn. 2.

რომ იყოს ნევრობაზე დაფუძნებული (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 29-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტი, არაფერს მოითხოვს, გარდა მიზნობრიობისა (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 29-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი, 32-ის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი, 34-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი) და აგრეთვე ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე პირების (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 34-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის 1-1) მითითებისა. ამგვარად ჩამოყალიბებული ფორმა, მიუხედავად მისი რედაქციისა, საკანონმდებლო ტექნიკის თვალსაზრისით გაკრიტიკებულია იმის გამო, რომ კანონი არასაკმარისად გამოხატავს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სტრუქტურას და ამდენად, საკმარისად ვერ გადმოსცემს მნიშვნელოვან განსხვავებებს, რომლებიც არსებობს სტრუქტურის თვალსაზრისით, ნევრობაზე დაფუძნებულ კავშირსა და ქონებასთან დაკავშირებულ ფონდს შორის.⁴²

იმ საქმიანობასთან დაკავშირებით, რომელიც არასამეწარმეო მიზნებს ემსახურება, გერმანული კერძო სამართალი იცნობს, განსაკუთრებით, რეგისტრირებულ კავშირს, რომლისთვისაც ეკონომიკურ საქმიანობას კონსტიტუციური მნიშვნელობა აქვს (BGB-ს § 21). სააქციო საზოგადოების, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისა და ამხანაგობის (კოოპერატივი - *Genossenschaft*) დაფუძნება შესაძლებელია როგორც სამეწარმეო, ისე არასამეწარმეო მიზნებისთვის (შეადარეთ, GmbHG-ის §§ 1, 4-ის მე-2 წინადადება). იგივე წესი მოქმედებს სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის,⁴³ ფონდის (შეადარეთ, BGB-ს § 87-ის 1-ლი და მე-2 აბზაციები)⁴⁴ და უფლებაუნარიანობის არმქონე კავშირისთვის.⁴⁵ ღია სავაჭრო საზოგადოებისთვის (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება)/კომანდიტური საზოგადოებისთვის (OHG/KG) სამეწარმეო საქმიანობა წარმოადგენს რეგისტრაციის წინაპირობას (HGB-ს §§ 105-ის პირველი ნაწილი, 161-ის მე-2 აბზაცი), მიუხედავად ამისა, მათ შეუძლიათ ამ ფორმის ფარგლებშიც მისდიონ ისეთ საქველმოქმედო მიზნებს, რომელთა მიმართაც ვრცელდება ფისკალური კოდექსის⁴⁶ (AO) §§ 51-ითა და შემდგომი პარაგრაფებით გათვალისწინებული საგადასახადო შეღავათები.⁴⁷ ამდენად, არასამეწარმეო საქმიანობა შეიძლება განხორციელდეს როგორც კორპორაციის, ისე ფონდის ან თანაზიარი გაერთიანების (*Gesamthandsgemeinschaft*) ფორმით. ამასთან, მხოლოდ კორპორაციული საორგანიზაციო ფორმისთვის, რეგისტრირებული კავშირის სახით, გვაქვს სამართლებრივი ფორმა, რომელიც მხოლოდ არასამეწარმეო მიზნებისთვის შეიძლება მოქმედებდეს. გასათვალისწინებელია, რა თქმა უნდა, რომ იმდროინდელი კანონმდებლის ამ გადაწყვეტილებას საფუძვლად დაედო სახელმწიფო კონცესიასა და კონტროლზე დაფუძნებული სამოქალაქო გაერთიანების (*bürgerliche Vereinigung*) კონცეფცია, რომლის ლეგიტიმაცია (შესაფერისობა) დღევანდელი გადასახედიდან საეჭვო ჩანს.⁴⁸ ამასთან, სამოქალაქო სამართალში არსებული დებულება თავის გამართლებას პოულობს არა სამეწარმეო მიზნების განხორციელებაში, არამედ იმაში, რომ რეგისტრირებული კავშირი და ფონდი პროტოტიპულად წარმოადგენენ კორპორაციულ და ქონებასთან დაკავშირებულ იურიდიულ პირებს.

⁴² ჭანტურია/კნიპერი, გვ. 2 (sub 1), მე-9 და მომდევნო, 13.

⁴³ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოების და სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობისთვის (GmbH, AG und GbR) Saenger, Gesellschaftsrecht, 3. Aufl. 2015, Rn. 18.

⁴⁴ BeckOK BGB/Backert, 48. Ed., § 80 Rn. 6; Saenger, Gesellschaftsrecht, 3. Aufl. 2015, Rn. 484.

⁴⁵ Vgl. BeckOK BGB/Schöpfung, 48. Ed., § 54 Rn. 7.

⁴⁶ Abgabenordnung vom 1.10.2002 (BGBl. I S. 3866; 2003 I S. 61).

⁴⁷ Schauhoff/van Randenborgh, Handbuch der Gemeinnützigkeit, 3. Aufl. 2010, § 1 Rn. 3.

⁴⁸ Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 220.

22 თუ ვივარაუდებთ, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის დებულებისთვის გადამწყვეტია არა შესაბამისი სამართლებრივი ფორმის პროტოტიპული ხასიათი, არამედ არსამენარმეო მიზნების განხორციელება (მიდევნება), მაგრამ რომ ასეთი მიზნების ქონა შესაბამისად წევრთა ცვალებად შემადგენლობაზე დაფუძნებული (კორპორაციული), ქონებასთან დაკავშირებული ან ერთობლივ ქონებაზე და ამით, წევრთა უცვლელ შემადგენლობაზე დაფუძნებული (თანაზიარი (*gesamthänderisch*)) სამართლებრივი ფორმით უნდა იქნეს უზრუნველყოფილი - რაც თავის მხრივ ისევ მიზანშეწონილობის საკითხს წარმოადგენს, რაც ამ ნაშრომის განხილვის ფარგლებს სცილდება და მხოლოდ დაშვების სახით შეიძლება იქნეს ნავარაუდები, - მაშინ საკორპორაციოსამართლებრივი ფორმისთვის ნათელია, რომ არასამენარმეო მიზნების განხორციელების შემთხვევაში იგი განსაკუთრებულ სამართლებრივ ფორმას უნდა წარმოადგენდეს. აღნიშნული მოსაზრების სასარგებლოდ მეტყველებს არა მხოლოდ ის ფაქტი, რომ იურიდიული პირი ცალსახად არის მიკუთვნებული საზოგადოებრივი საქმიანობის არასამენარმეო (არაკომერციული) სფეროს, არამედ ასევე საკანონმდებლო ტექნიკა, ვინაიდან კაპიტალთან, პასუხისმგებლობასთან და განაწილებასთან დაკავშირებული მთელი რიგი საკითხები სამენარმეო საქმიანობის შემთხვევაში საერთოდ არ წარმოიქმნება. ამიტომ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის საგანს, როგორც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილით) ა) ქვეპუნქტით, გათვალისწინებული არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის პირველ სამართლებრივ ფორმას უნდა წარმოადგენდეს არასამენარმეო (არაკომერციული) კავშირი.

ქონებასთან დაკავშირებული იურიდიული პირისთვის ეს მიდგომა არ მოქმედებს. ამ ფორმის ჩამოყალიბებაზე, როგორც ამას BGB-ს §§ 80 და შემდგომი პარაგრაფები გვიჩვენებს, გავლენას ახდენს ქონებასთან დამოკიდებულება და არა სამენარმეო თუ არასამენარმეო საქმიანობა. ამიტომ, ფონდი არ უნდა იქნეს დაპროექტებული როგორც სპეციფიკურად არასამენარმეო (არაკომერციული) სამართლებრივი ფორმა და ამდენად, ზემოთ მოყვანილი დაშვების მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ფარგლებს გარეთ უნდა იქნეს ნორმირებული.

ამით, ფონდის, როგორც ქონებასთან დაკავშირებული იურიდიული პირის, შესახებ დებულებების შემუშავება სცდება ამ დასკვნის ფარგლებს; რა თქმა უნდა, სიამოვნებით დავუბრუნდებოდი აღნიშნულ საკითხს სხვა კონტექსტში.

როდესაც ამ დასკვნის დანართში მაინც გთავაზობთ დებულებებს არასამენარმეო (არაკომერციული) ფონდების თაობაზე, მე ამას ვაკეთებ მხოლოდ სრულყოფილების ინტერესებში, იმ შემთხვევისთვის, თუ სამენარმეო მიზნების მქონე ფონდი სამართლებრივი ფორმის სახით არ უნდა იქნეს წარმოდგენილი. აღნიშნულ საკითხში ვხელმძღვანელობ BGB-ს §§ 80-88 მუხლებით.

თუ გადაწყდება ფონდის, როგორც იურიდიული პირის სამართლებრივი ფორმის შემოღება, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-2 ნაწილში განსამარტი იქნება, რომ იურიდიული პირი, საკორპორაციო ფორმის გარდა, ასევე შეიძლება იქნეს ორგანიზებული ქონებასთან დაკავშირებული ფორმით.

როგორც BGB-ს §§ 705 და შემდგომი პარაგრაფები გვიჩვენებს, არც თანაზიარი იურიდიული პირი წარმოადგენს თავისი სამენარმეო ან არასამენარმეო საქმიანობის მიხედვით გამორჩეულ პირს, მაშინაც კი, როდესაც ის სამენარმეო საქმიანობას ახორციელებს, არამედ იგი თავისი თანაზიარი განცალკევებული ქონებით ხასიათდება. ვინაიდან „ამხანაგობა“, საქართვე-

ლოს სამოქალაქო კოდექსის 930-ე მუხლის ამჟამინდელი რედაქციის გაგებით, სწორედ თანაზიარი იურიდიული პირის შემთხვევებს არ მოიცავს, ამის გამოც საჭიროებს იგი სამართლებრივი ფორმის შემუშავებას, მაგრამ ზემოთ ხსენებული დაშვების (ვარაუდის) მიხედვით, რომლის თანახმად სამოქალაქო სამართლის რეგულირების სფეროსადმი მიკუთვნების გადამწყვეტ კრიტერიუმს მხოლოდ არასამეწარმეო საქმიანობის განხორციელება წარმოადგენს, ისიც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ფარგლებს მიღმა უნდა იქნეს ნორმირებული.

შესაძლოა ამ თვალსაზრისით მოიაზრებოდეს დებულებები სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შესახებ; თუმცა დებულებები საზოგადოების როგორც თანაზიარი იურიდიული პირის ჩამოყალიბების თაობაზე, ასევე სცდება ამ დასკვნის ფარგლებს; რა თქმა უნდა, სიამოვნებით დავუთმობ ამ საკითხს დროს სხვა კონტექსტში.

თუ არ გადაწყდება, რომ - გერმანული სამართლებრივი ვითარებისგან განსხვავებით, - ფონდი მხოლოდ არასამეწარმეო მიზნების განხორციელებისთვის უნდა არსებობდეს, მაშინ არასამეწარმეო (არაკომერციული) კავშირი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილით) ა) ქვეპუნქტით გათვალისწინებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ერთადერთი სამართლებრივი ფორმა იქნება ისე, რომ ამ შემთხვევაში ნორმა შეიძლება შესაბამისად დაკონკრეტდეს.

სხვა კონტექსტებში, რომლებშიც სამართლებრივი ფორმები ამომწურავად ჩამოთვლილი არ არის, თავს შევიკავებდი, არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ცნების ჩანაცვლებისგან კავშირის ცნებით, თუკი საკითხი მხოლოდ კავშირებს არ ეხება; ვინაიდან არ არის გამორიცხული, რომ კანონმდებელმა კავშირის გარდა, მოგვიანებით წარმოქმნილი შესაძლებლობისას შემოიღოს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილის) ა) ქვეპუნქტის გათვალისწინებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სხვა სამართლებრივი ფორმა, მაგალითად საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილის) გ)-დან ზ) ქვეპუნქტამდე გათვალისწინებული სამეწარმეო (კომერციული) იურიდიული პირის (სამოქალაქო კოდექსის ფარგლებს მიღმა დასარეგულირებელი) სამართლებრივი ფორმის ცვლილებით, მიზნის არასამეწარმეოთი შეცვლის გზით.

ასევე ცალკეული სამართლებრივი ფორმის დიზაინის თვალსაზრისით, უნდა განვასხვავოთ არასამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების უფლების მქონე იურიდიული პირების საკითხი და საკითხი იმის შესახებ, თუ როგორ აისახება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილის (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილის) გ)-დან ზ) ქვეპუნქტამდე გათვალისწინებულ იურიდიულ პირებზე, ის ფაქტი, რომ ისინი სამეწარმეო საქმიანობიდან არასამეწარმეო მიზნებზე გადადიან ან შესაბამისად, თავიდანვე არ გააჩნიათ სამეწარმეო მიზნები. გამოიყენება თუ არა ამ შემთხვევებში და რა მოცულობით მოქმედებს სპეციალური დებულებები, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს შესაბამისად, სამეწარმეო-სამართლებრივ კონტექსტში.

მაშინ როდესაც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის თავდაპირველი რედაქცია საერთო დებულებებს შეიცავდა კავშირებისა და ფონდებისთვის, როგორც არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების სამართლებრივი ფორმებისთვის (საქართველოს სამოქალაქო

კოდექსის ძველი რედაქციის 31-დან 39-მდე მუხლები), არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის გამოყოფა ყველა სამართლებრივი ფორმისთვის საერთო დებულებებიდან, არავითარ შემთხვევაში არ მიმაჩნია მიზანშეწონილად. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით (ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შემთხვევაში მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილით) გათვალისწინებული, ყველა იურიდიული პირისთვის მოქმედი, ზოგადი დებულებები ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების მიხედვით უკვე ყოვლისმომცველად არის ნორმირებული. ეს დებულებები ანესრიგებს სპეციალური რეგულირების საჭიროებებს, რომლებიც გამომდინარეობს იურიდიულ პირად პერსონალური განკერძოებიდან. არასამეწარმეო (არაკომერციული) მიზნობრიობა, როგორც ცალკეული სამართლებრივი ფორმების გამაერთიანებელი მახასიათებელი, არ ახდენს გავლენას შესაბამის ყოვლისმომცველ რეგულირების საჭიროებებზე. აღნიშნული ნათალად ჩანს იქიდანაც, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 31-დან 39-მდე მუხლებში სამართლებრივი ნორმების მხოლოდ უმცირესი ნაწილი გამოვიდა კავშირსა და ფონდს შორის დიფერენცირების გარეშე; მაგრამ ამ შემთხვევაში, არ გვაქვს შინაგანი გამართლება „საერთო“ დებულებების არსებობისთვის.

მეტიც, ასეთი გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, შეიძლება გათვალისწინებული ყოფილიყო შესაფერისი სამართლებრივი ფორმები, რომლებიც BGB-ს §§ 54-ის და 86-ის რეგულირების მოდელის მსგავსად, შერჩევითად მიუთითებდნენ სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის ან შესაბამისად, კავშირის სამართალზე.

III. კავშირი, როგორც კორპორაციული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი

24 ამიტომ, „I. ზოგადი დებულებანი“-ს მომდევნო II ქვეთავი უნდა ეძღვნებოდეს არასამეწარმეო (არაკომერციულ) კავშირს. შესაბამისად, თავი 2-ის სათაური მრავლობით რიცხვში უნდა იქნეს ჩამოყალიბებული: „არასამეწარმეო (არაკომერციული) კავშირები“.

შემდგომი რეგულირების პროგრამა უნდა მოიცავდეს:

- კავშირის ცნებას
- მის რეგისტრაციას
- მის ორგანოებს (გამგეობა, წევრთა კრება) და სხვა ორგანოები
- წევრობის შეძენას, დაკარგვასა და შინაარსს
- კავშირის, წევრთა და ხელმძღვანელთა პასუხისმგებლობას
- კავშირის გარდაქმნას, დაშლასა და ლიკვიდაციას.

არ საჭიროებს რეგულირებას

- კავშირის ადგილსამყოფელი. იგი განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 26-ე მუხლის მიხედვით და ამით არის მისი მთავარი ადმინისტრაციის ადგილსამყოფელი (BGB-ს § 24-ის შესაბამისად);
- კავშირის სახელწოდება. იგი განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ე მუხლის მიხედვით, შემოთავაზებული ახალი რედაქციით;

- დამატებითი ორგანოების შექმნა, რომლებიც ემსახურება კავშირის საქმიანობის შიდა დიზაინს (კომისიები, სამეთვალყურეო საბჭო, საბჭო და ა. შ.; შეადარეთ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 42-ე და 43-ე მუხლები). ასეთი ორგანოები შეიძლება გათვალისწინებული იყოს წესდებით ან კავშირის გადანაცვლებით იქნეს ჩამოყალიბებული თავის ფარგლებში, ვინაიდან ამ თვალსაზრისით საკანონმდებლო დებულებები აღნიშნულს არ ეწინააღმდეგება; მაგრამ სპეციალური ორგანოები, სტანდარტულ შემთხვევაში არ უნდა იყოს გათვალისწინებული დისპოზიციური სამართლით.

დაბოლოს, თავი სისტემატიკური კონტექსტის მოსაზრებებიდან გამომდინარე უნდა შეიცავდეს დებულებას დაურეგისტრირებელი კავშირების მიმართ მოქმედ სამართალთან დაკავშირებით.

1) კავშირის ცნება

ქვეთავი, რომელიც კავშირის ეხება (BGB-ს § 21-ისგან განსხვავებით) უნდა იწყებოდეს კავშირის ლეგალური დეფინიციით. კავშირისთვის, როგორც კორპორაციისთვის, დამახასიათებელია სამართლებრივი დამოუკიდებლობა (განკერძოებულობა), რომელიც გარკვეული დროით შექმნილ გაერთიანებაში წევრთა შემადგენლობის ცვლილებისგან დამოუკიდებლად იჩენს თავს.⁴⁹ ასეთი გაგება შეესაბამება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 30-ე მუხლს. მეტიც, კავშირის სამართლებრივი იდენტობა წარმოჩნდება სრული სახელწოდების საშუალებით, ხოლო მოქმედების ძალაუფლება კი ხორციელდება გამგეობის მიერ წარმომადგენლობის საშუალებით.⁵⁰ ამით, გამგეობისთვის წინაპირობას წარმოადგენს წევრთა მინიმალური რაოდენობის არსებობა. ეს მინიმალური ოდენობა არ უნდა იყოს ორზე ნაკლები, რადგან ერთი წევრის შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს გაერთიანება. დასაშვები იქნება თუ არა უკვე ორი პირისგან შემდგარი კავშირი, წარმოადგენს მიზანშეწონილობის საკითხს. BGB-ს § 73-ის თანახმად, წევრთა მინიმალური რაოდენობა არის სამი. BGB-ს § 56 დაფუძნებისთვის ითხოვს შვიდ პირს, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 30-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადება ითვალისწინებდა 5 პირს.

25

ვინაიდან სამენარმეო იურიდიული პირების დაფუძნება მენარმეთა შესახებ კანონით განისაზღვრება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-5 ნაწილი), ამ ქვეთავში ნორმირებული კავშირი შეიძლება წარმოადგენდეს მხოლოდ არასამენარმეო მიზნების მქონე იურიდიულ პირს. სამენარმეო მიზნების მქონე „კავშირი“, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით, არ არსებობს. აღნიშნულიც თავიდანვე უნდა იქნეს განმარტებული.

იმავდროულად უნდა განიმარტოს, რომ ეკონომიკური საქმიანობა (*wirtschaftlicher Geschäftsbetrieb*), რომელიც არასამენარმეო მიზნობრიობის ფარგლებში მხოლოდ დამხმარე ხასიათის მიზანია, არ აზიანებს კავშირის არასამენარმეო ხასიათს (დამხმარე მიზნის პრივილეგია, შეადარეთ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 30-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი). აღნიშნულთან დაკავშირებით რეკომენდებულია მითითება, რომ კავშირის სახსრები მხოლოდ წესდებით გათვალისწინებული მიზნებისთვის შეიძლება იქნეს გამოყენებული და წევ-

⁴⁹ შეადარეთ, ზემოთ.

⁵⁰ შეადარეთ, Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, Einf v § 21 Rn. 14.

რები კავშირის სახსრებიდან თანხებს (Zuwendungen) არ ღებულობენ. ასევე, არცერთ პირს არ აქვს უფლება, მიიღოს სარგებელი კავშირის მიზნებთან შეუსაბამო გადახდებიდან ან შეუსაბამოდ მაღალი ანაზღაურებებიდან. აღნიშნულთან დაკავშირებით, შეიძლება ასევე გამოყენებულ იქნეს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 36-ე მუხლის დებულება, რომლის თანახმად კავშირის ქონება შეიძლება იქნეს გასხვისებული, თუ გასხვისება კავშირის საქმიანობის, მისი ორგანიზაციული განვითარების, მიზნის განხორციელების ან საქველმოქმედო ინტერესებში ხორციელდება. აღნიშნულს ასევე შეიძლება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-5 ნაწილის გ) ქვეპუნქტის შესაბამისად, დამატოს შესაძლებლობა, რომ გასხვისება ხორციელდებოდეს ქონების სხვა არასამენარმეო (არაკომერციული) კავშირისთვის გადაცემის მიზნით, ვინაიდან ამ შემთხვევაში იგი კვლავინდებურად არასამენარმეო მიზნობრიობას ექვემდებარება.

2) კავშირის რეგისტრაცია

26 კავშირის რეგისტრაციისას, ცვლილებების შემოთავაზებისთვის, პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია ზოგადი დებულებანი, ისე, რომ კავშირი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის ახალი რედაქციის თანახმად, მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციით იქნეს უფლებაუნარიანობას, რომლის წინაპირობას, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ახალი რედაქციის 29-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, წარმოადგენს ოფიციალურად დამოწმებული განცხადების შეტანა. ფუნქციონალურ და ადგილობრივ ქვემდებარეობასთან (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 28-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი; საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 31-ე მუხლის პირველი და მე-3 ნაწილები) დაკავშირებული დებულებები ამით ზედმეტად იქცევა.

27 აღნიშნულის საპირისპიროდ, რეგულირებას საჭიროებს რეგისტრაციის სპეციალური წინაპირობები და სარეგისტრაციო დოკუმენტის მოცულობა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ახალი რედაქციის 34-ე მუხლის 1-1 ნაწილის გაგებით. რეგულირების ეს საგნები კავშირის ცნების შემდეგ უნდა ჩამოყალიბდეს ერთ დებულებაში.

კავშირის რეგისტრაციისთვის განაცხადი შეტანილ უნდა იქნეს გამგეობის მიერ, ანუ გამგეობა, წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე შემადგენლობით უნდა იყოს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ახალი რედაქციის 29-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული განცხადების შეტანაზე უფლებამოსილი. აღნიშნული შეესაბამება BGB-ს § 59-ის პირველ აბზაცს.⁵¹

განცხადებას უნდა ერთვოდეს კავშირის სტატუტი (ანუ წესდება), აგრეთვე საბუთები გამგეობის დანიშვნის შესახებ, შესაბამისად, ორიგინალში ან ოფიციალურად დამოწმებული ასლის სახით (BGB-ს § 59-ის მე-2 აბზაცი). აქედან გამომდინარეობს წესდებისთვის წერილობითი ფორმის სავალდებულობა. დებულება, რომლის თანახმად წესდება, ამის გარდა, ნოტარიულ დამოწმებას საჭიროებს (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 32-ე მუხლის მე-5 ნაწილი), არ მიმაჩნია აუცილებლად. გარდა ამისა, BGB-ს §§ 59-ის მე-3 აბზაცისა და §§ 60-ის თანახმად, წესდება საჭიროებს დამფუძნებელი წევრების მიერ ხელმოწერას - (თუ მოთხოვნა,

⁵¹ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 59 Rn. 1.

რომლის თანახმადაც წესდება ნოტარიულად დამოწმებული უნდა იყოს, ისე უნდა იქნეს გაგებული, რომ დამფუძნებელი წევრების მიერ წესდების დადგენა საჭიროებს ოფიციალურ დამოწმებას, მიმაჩნია, რომ ამ მოთხოვნის აუცილებლობაც არ არსებობს) - და მითითებას მიღების თარიღის შესახებ. დამატებით მიმაჩნია, რომ სასურველი იქნება განმარტებულ იქნეს, რომ წესდებამ დამფუძნებელი წევრები პირდაპირ უნდა მიუთითოს (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 32-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ე) ქვეპუნქტი მოითხოვდა გვარის, სახელის, დაბადების თარიღის, დაბადების ადგილის, პროფესიისა და საცხოვრებელი ადგილის მითითებას).

წესდება უნდა შეიცავდეს: დებულებებს კავშირის სახელწოდების, ადგილსამყოფელისა და მიზნის შესახებ, აგრეთვე მითითებას, რომ კავშირი დარეგისტრირდეს (BGB-ს § 57-ის პირველი აბზაცი). გარდა ამისა, წესდება BGB-ს § 58-ის თანახმად „უნდა“ შეიცავდეს დებულებებს შემდეგი საკითხების შესახებ:

- წევრობის შეძენა და დაკარგვა
- მათი შინაარსი
- გამგეობის შექმნა
- წევრთა კრების მოწვევა.

თუ წესდება არ შეიცავს დებულებებს აღნიშნულ საკითხებზე, BGB-ს § 60-ის თანახმად ეს იწვევს უარს განცხადების მიღებაზე. რეგულირების ამ ტექნიკის საპირისპიროდ, უპირატესობა უნდა მიენიჭოს დისპოზიციურ საკანონმდებლო დებულებებს, რომლებიდან გადახვევაც წესდებას შეუძლია, მაგრამ რომლებიც ზედმეტს ხდიან განცხადებაზე უარის თქმას წესდების დებულებების არასაკმარისად დაკმაყოფილების გამო. ეს დისპოზიციური დებულებები უნდა სცდებოდეს BGB-ს § 58-ით დასახელებული რეგულირების საგნებს.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 34-ე მუხლის 1-1 ნაწილის მონაცემების გარდა (სახელი, ადგილსამყოფელი, ხელმძღვანელი ორგანოს წევრები, წარმომადგენლობის ურთიერთობები), სარეგისტრაციო დოკუმენტი უნდა შეიცავდეს კავშირის წესდებას (შეადარეთ, BGB-ს §§ 59-ის მე-2 აბზაცი, 71, 79-ის პირველი აბზაცი). ვინაიდან დამფუძნებელი წევრები უკვე მითითებულია წესდებაში, საჭირო აღარ არის მათი სპეციალურად მითითება სარეგისტრაციო დოკუმენტში. რადგან კავშირი არ არის დამოკიდებული შესაბამის წევრთა შემადგენლობაზე, იგი არც წევრთა მითითებას საჭიროებს.

საჭიროებს თუ არა იგი, გარდა ამისა, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 29-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად მეწარმეთა შესახებ კანონზე მითითებას, ვერ იქნება გადაწყვეტილად შეფასებული, ვინაიდან მე ხელთ არ მაქვს ეს კანონი. ყოველ შემთხვევაში, ასეთი აღნიშვნა არ მიმაჩნია რაიმე ზიანის მომტანად.

3) კავშირის ორგანოები (წევრთა კრება)

რომელი ორგანოები გააჩნია კავშირს, რომელ ორგანოს რა კომპეტენციები აქვს და რომელი პროცედურა მოქმედებს ნების ჩამოყალიბებისა და ორგანოების მოქმედებების მიმართ, განისაზღვრება წესდებაში ამისათვის არსებული დებულებებით და დამატებით, დისპოზიციური

სამართლის მიხედვით, თუ კანონი არ შეიცავს რაიმე დამავალდებულებელ ნორმას, ვინაიდან კავშირის ორგანოთა მუშაობის წესი განეკუთვნება კავშირის კონსტიტუციას BGB-ს § 25.⁵²

კავშირის, როგორც კორპორაციული გაერთიანების აუცილებელ ორგანოებს წარმოადგენს წევრთა კრება - შიდა ნების ჩამოყალიბებისთვის და გამგეობა - მართვისთვის (ანუ საქმეების გაძღოლისთვის (*Geschäftsführung*)) და კავშირის წარმომადგენლობა.⁵³

- 29** მოქმედი სამართალი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 35-ე მუხლში შეიცავს მხოლოდ დებულებებს, რომლებიც ეხება გამგეობას, როგორც ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის ორგანოს. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 35-ე მუხლის შემოთავაზებული ახალი რედაქციის მიხედვით, იურიდიული პირის ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა შეიძლება ხორციელდებოდეს მხოლოდ ერთი ან რამდენიმე პირის მიერ, ამასთან საეჭვოობისას მოქმედებს ერთობლივი ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის უფლებამოსილება, გამონაკლისს წარმოადგენს პასიური წარმომადგენლობა. კავშირისთვის, შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს აქტიური წარმომადგენლობის მიმართ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების ფარგლების შეზღუდვის შესაძლებლობა (BGB-ს § 26-ის პირველი აბზაცის მე-2 წინადადება), აგრეთვე ზოგადი წესის სახით უმრავლესობის პრინციპი (BGB-ს § 26-ის მე-2 აბზაცის 1-ლი წინადადება). უმრავლესობის პრინციპი ასევე უნდა წარმოადგენდეს ზოგად წესს ხელმძღვანელობის უფლებამოსილებისთვის. გამგეობის შექმნისთვის, ზოგადი წესის სახით, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს სამი პირისგან შემდგარი გამგეობა, რომელიც თანაბრად არის უფლებამოსილი განხორციელოს ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა. გამგეობის დანიშვნაც შეიძლება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის მე-40 მუხლის შესაბამისად იქნეს მოწესრიგებული (შეადარეთ, BGB-ს § 27). თუმცა 4 წლიანი უფლებამოსილების ვადა ძალიან ხანგრძლივად მეჩვენება; უფლებამოსილების ზოგადი ვადის სახით გათვალისწინებულ უნდა იქნეს 2 წლიანი ვადა. დამატებით შეიძლება დარეგულირდეს, რომ როდესაც წესდება სხვას არ ითვალისწინებს, დასაშვებია ხელახლა დანიშვნა და რომ გამგეობის წევრი შეიძლება იყოს მხოლოდ კავშირის წევრი, შედეგად, კავშირის წევრობის დასრულებით წყდება გამგეობის წევრად ყოფნის უფლებამოსილებაც. შიდა ურთიერთობისთვის შესაძლებელია, BGB-ს § 27-ის მე-3 აბზაცის შესაბამისად, ზოგადი წესის სახით გათვალისწინებულ იქნეს დავალების ხელშეკრულების სამართალი (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 709-დან 722-მდე მუხლები) და აღნიშნულისგან განსხვავებით, უსასყიდლოა.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 35-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, კავშირის წარმომადგენლობითი და ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების წარმოშობისა და შეწყვეტის მიმართ მოქმედებს მენარმეთა შესახებ კანონის მე-9 მუხლის დებულებები. მე არ მაქვს სრულყოფილი სურათი, რომ შემოთავაზებული ახალი რედაქციების ფონზე ვიმსჯელო, შეიძლება თუ არა ამ მითითების დატოვება თუ უნდა მოხდეს მისი ადაპტირება, ვინაიდან მენარმეთა შესახებ კანონზე ხელი არ მიმინდებდა.

- 30** რადგანაც წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე სპეციალური წარმომადგენლების დანიშვნა (შეადარეთ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 37-ე მუხლის მე-3 ნაწილი) კონფლიქტში იქნებოდა გამგეობის მიერ კავშირის ხელმძღვანელობისა და წარ-

⁵² Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 25 Rn. 1.

⁵³ Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, § 34 Rn. 17; Wolf/Neuner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 11. Aufl. 2016, § 17 Rn. 37.

მომადგენლობის განხორციელებასთან, ამიტომ BGB-ს § 30-ის შესაბამისად იგი საჭიროებს უფლებამოსილების სპეციალურად მინიჭებას, თუკი კავშირს წარმომადგენლობის ორგანიზების ასეთი დიფერენცირებული მოდელის შემუშავების შესაძლებლობა უნდა მიეცეს.⁵⁴

წევრთა კრებასთან დაკავშირებულ დებულებებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 27-ე და შემდგომი მუხლების ამჟამად მოქმედი რედაქცია არ შეიცავს. გამგეობის დანიშვნისთვის ორგანოთა კომპეტენციებით, გამგეობისთვის მიძღვნილი მუხლის ახალი რედაქციის თანახმად, წევრთა კრების უმნიშვნელოვანესი ფუნქცია უკვე ნორმირებულია. ის შეტანილ უნდა იქნეს გენერალურ დათქმაში, რომლის თანახმად წევრთა კრება იღებს გადაწყვეტილებას კავშირის ყველა საკითხთან დაკავშირებით, რომელიც არ არის გამგეობის ან კავშირის სხვა ორგანოს გადასაწყვეტი (BGB-ს §32-ის 1-ლი აბზაცის 1-ლი წინადადება; შეადარეთ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-3 ნაწილის პირველი წინადადება). მაგალითის სახით შეიძლება ჩამოვთვალოთ წევრთა კრების შემდგომი ფუნქციები:

31

- სპეციალური წარმომადგენლების დანიშვნა, თუკი გათვალისწინებულია წესდებით
- სალაროს აუდიტზე პასუხისმგებელი პირ(ებ)ის შერჩევა, თუ იგი წესდებით წესდებით არ არის გაუქმებული,
- გამგეობის ანგარიშების მიღება და მის მიერ განეული სამუშაოს დადებითად შეფასება (Entlastung).

გათვალისწინებული უნდა იყოს, რომ გადაწყვეტილებები ნამდვილია მხოლოდ მაშინ, როდესაც გადასაწყვეტი საგანი დღის წესრიგში იყო შეტანილი (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მე-2 წინადადება) კრების მოწვევისას (BGB-ს §32-ის 1-ლი აბზაცის მე-2 წინადადება). გადაუდებლობის მოტივით განაცხადების დამუშავება არ უნდა იყოს დაშვებული ჩვეულებრივი წესის სახით.

გარდა ამისა, გათვალისწინებული უნდა იყოს, რომ გადაწყვეტილებები მიიღება ხმათა უმრავლესობით (BGB-ს § 32-ის პირველი აბზაცის მე-3 წინადადება, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-4 ნაწილის 1-ლი წინადადება). ამასთან გადამწყვეტ კრიტერიუმს უნდა წარმოადგენდეს (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-4 ნაწილის 1-ლი წინადადებისგან განსხვავებით) მიცემულ ხმათა უმრავლესობა (BGB-ს § 32-ის 1-ლი აბზაციის მე-3 წინადადება, ასევე AktG-ს §§ 133-ის 1-ლი აბზაცი, GmbHG-ს 47-ის 1-ლი აბზაცი, GenG-ს 43-ის მე-2 აბზაცის 1-ლი წინადადება), ვინაიდან თავის შეკავებას და გაბათილებულ ხმებს მხოლოდ მაშინ გააჩნიათ ნეიტრალური მოქმედება და არ მიიჩნევიან წინააღმდეგ მიცემულ ხმებად (Nein-Stimmen).⁵⁵ ზოგადად საკმარისი უნდა იყოს ხმათა უბრალო უმრავლესობა, ხმათა სპეციალური უმრავლესობის მოთხოვნა უნდა არსებობდეს წესდების ცვლილების შემთხვევებისთვის (BGB-ს § 33-ის 41-ე მუხლი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-4 ნაწილის მე-2 და მე-3 წინადადებები; ამასთან მიზნის ცვლილების წინაპირობას, BGB-ს § 33-ის პირველი აბზაცის მე-2 წინადადების შესაბამისად, უნდა წარმოადგენდეს გადაწყვეტილების ერთხმად მიღება), ასევე კავშირის დაშლასთან ფაქტობრივ კავშირში. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე

⁵⁴ შეადარეთ, Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 30 Rn. 1.

⁵⁵ შეადარეთ, BGHZ 106, 179 = NJW 1989, 1090.

მუხლის მე-4 ნაწილის მე-4 წინადადების შესაბამისად, შესაძლებელი უნდა იყოს წერილობით ხმის მიცემა. დამატებით შეიძლება დარეგულირდეს:

- რომ ყოველ წევრს აქვს ერთი ხმა;
- რომ წევრისთვის ხმის მიცემის უფლება შეიძლება განხორციელდეს წერილობითი მინდობილობის წარდგენის გზით.

კრების მოწვევა უნდა შედიოდეს გამგეობის ორგანოს კომპეტენციაში მისი ხელმძღვანელობის უფლებამოსილების ფარგლებში (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის 1-ლი წინადადება). გათვალისწინებული უნდა იყოს კრების მოწვევა წლიური სიხშირით, აგრეთვე მაშინ, როდესაც ამას მოითხოვს კავშირის ინტერესი (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადება). მოწვევის ფორმა უნდა წარმოადგენდეს ყველა წევრის მიმართ დასაცავ წერილობით ფორმას, 2-კვირიანი შეტყობინების ვადით (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-2 ნაწილი). კრების მოწვევა, კავშირის ბეჭდვით ორგანოში გამოქვეყნების გზით, არ უნდა მოქმედებდეს ზოგადი წესის სახით (თუმცა ამას ითვალისწინებდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის მე-2 ნაწილი). შეიძლება განისაზღვროს, რომ ვადა (ვადის ათვლა) იწყება მოწვევის გაგზავნის შემდგომი დღიდან და მოწვევა მიიჩნევა წევრთან მისულად, თუ მოწვევა გაგზავნილია კავშირისთვის შეტყობინებულ უკანასკნელ მისამართზე.

წევრთა კრება გადაწყვეტილებაუნარიანად უნდა იქნეს მიჩნეული, როდესაც წევრთა სულ მცირე ნახევარი ესწრება კრებას ან წერილობით მონაწილეობს ხმის მიცემაში. ის უნდა ივარაუდებოდეს მანამ, სანამ არცერთი დამსწრე წევრი მასში ეჭვს არ შეიტანს. იმ შემთხვევაში, თუ გარკვეული საკითხი გადაწყვეტილებაუნარიანობის არარსებობის გამო გადაიდება, გათვალისწინებულ უნდა იყოს წევრთა კრების ხელახალი მოწვევის შესაძლებლობა, ამ საკითხის თავიდან განსახილველად და ამ შემთხვევაში, იგი გადაწყვეტილებაუნარიანად იქნება მიჩნეული მიუხედავად დამსწრეთა რაოდენობისა. აღნიშნული შედეგი ხელახალ მოწვევაში მითითებული უნდა იყოს.

გარდა ამისა, შეიძლება გათვალისწინებული იყოს, რომ

- წევრთა კრებას ხსნის გამგეობის წევრი;
- წევრთა კრების დასაწყისში არჩეულ უნდა იქნეს კრების თამჯდომარე და მდივანი (Schriftführer/in);
- წევრთა კრების გადაწყვეტილებების შესახებ უნდა მომზადდეს ოქმი, რომელსაც ხელი უნდა მოაწერონ კრების თამჯდომარე და მდივანი.

ეს დებულებები დისპოზიციური ხასიათის უნდა იყოს ისე, რომ შემდგომი დებულებების დადგენა წესდებით იყოს შესაძლებელი (შეადარეთ, BGB-ს §§ 32, 40; სხვაგვარად რეგულირდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლით).

სავალდებულო უნდა იყოს კრების მოწვევის ვალდებულება, მხოლოდ იმ შემთხვევისთვის, როდესაც წევრთა 10%, მოწვევის მიზნისა და საფუძვლების მითითებით (და არა უბრალოდ: კრების დღის წესრიგის მითითებით, როგორც ამას ითვალისწინებდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 41-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მე-2 წინადადება), BGB-ს § 37-ის

1-ლი ნაწილის შესაბამისად წერილობით ითხოვს ამას. დისპოზიციური ქვორუმი (ასე, BGB-ს § 37-ის 1-ლი აბზაცი) აუცილებლად არ მიმაჩნია.

BGB-ს § 34-ის შესაბამისად, რომელიც სავალდებულოა (BGB-ს § 40), შეიძლება დამატებით მოწესრიგდეს, რომ წევრს კავშირის ორგანოში არ აქვს ხმის უფლება, როდესაც გადაწყვეტილების მიღება ეხება მასთან დასაბუთებ გარიგებას ან მასსა და კავშირის შორის არსებული სამართლებრივი დავის წამოწყებას ან მოგვარებას.

დამატებით შეიძლება ასევე გათვალისწინებულ იქნეს, რომ როდესაც წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, წევრთა კრება ერთი წლის ვადით (ამასთან, ხელახალი არჩევა დასაშვებია) ირჩევს სალაროს აუდიტორს, რომელიც არ შეიძლება იყოს გამგეობის წევრი და რომელმაც ყოველწლიურად უნდა წარუდგინოს ანგარიში წევრთა კრებას, გამგეობის და სპეციალური წარმომადგენლების მიერ სალაროს და მეურნეობის მართვის შესახებ.

4) წევრობის შეძენა, დაკარგვა და შინაარსი

წევრობა, როგორც წევრსა და კავშირის შორის არსებული სამართლებრივი ურთიერთობების ერთობლიობა, მოიცავს წევრის, როგორც ასეთის, ყველა უფლებასა და მოვალეობას. მისი შეძენა ხდება კავშირის დაფუძნებაში მონაწილეობის ან მოგვიანებით განწევრიანების გზით, რომლისთვისაც, ზოგადი წესის სახით, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს გამგეობის მიმართ გაკეთებული განცხადება მიღების თაობაზე და გამგეობის შესაბამისი გადაწყვეტილება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 44-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისად). საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 44-ე მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, მიღების სავალდებულობისთვის მკაცრი მოთხოვნები უნდა იქნეს ჩამოყალიბებული. მოთხოვნილ უნდა იქნეს ერთი მხრივ, კავშირის მნიშვნელოვანი როლი განმცხადებლისთვის არსებითი სოციალური, კულტურული ან სხვა ამოცანების განხორციელებისას და მეორე მხრივ, რომ კავშირისთვის ასეთი განწევრიანება მისაღებია (zumutbar).

წევრობა წყდება გასვლით, გარდაცვალებით ან გარიცხვით. გასვლის უფლების წესდებით შეზღუდვა მხოლოდ გასვლის ვადის დანესებით (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 44-ე მუხლის მე-2 ნაწილი) უნდა იყოს შესაძლებელი, ამასთან, თავის მხრივ, არ უნდა იქნეს გადაცილებული გასვლის ვადის (BGB-ს § 39-ის მე-2 აბზაცი) ერთი ან ორი წლით განსაზღვრული მაქსიმალური ხანგრძლივობა. თუ წესდება სხვა დებულებებს არ შეიცავს, გასვლა უნდა განხორციელდეს წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე გამგეობის წევრის მიმართ, წერილობითი განცხადების საფუძველზე.

გარიცხვა დამოკიდებული უნდა იყოს იმ წინაპირობების არსებობაზე, რომელთა დაკმაყოფილების შემთხვევაშიც წესდება გარიცხვას ითვალისწინებს, ან - ამ შემთხვევაში არ არსებობს წესდებით გათვალისწინებული საფუძვლის არსებობის საჭიროება⁵⁶ - მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობაზე, რაც სასამართლოს მიერ შეუზღუდავად შეიძლება იქნეს გადამოწმებული (ასე, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 44-ე მუხლის მე-4 ნაწილი, რომელიც, წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევას და მნიშვნელოვან საფუძველს კუმულაციურად ითვალისწინებს). შემდგომი დეტალების ნორმირება შესაძლებელის საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 44-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად.

⁵⁶ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 25 Rn. 28.

წევრობა, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, როგორც უაღრესად პერსონალური სამართლებრივი პოზიცია, პრინციპში, არ გადაეცემა სხვა პირებს (და ამით ასევე: არ ექვემდებარება დაყადაღებას) და არც მემკვიდრეობით გადადის. წევრობის უფლებები პერსონალურად უნდა იქნეს განხორციელებული.⁵⁷ BGB-ს § 38-თან ახლო შესაბამისობაში მყოფი დებულება არსებობდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 44-ე მუხლის მე-3 ნაწილშიც.

გათვალისწინებულ უნდა იქნეს, რომ შესაძლებელია წევრებისთვის შენატანების დაწესება, რომელთა ოდენობას და გადახდის ვადის დადგომას წყვეტს წევრთა კრება, თუ წესდება სხვაგვარ დებულებას არ შეიცავს.

გარდა წევრთა ზოგადი სამართლებრივი მდგომარეობისა, შესაძლებელია, რომ წევრობას ეფუძნებოდეს წევრის განსაკუთრებული უფლებები, როდესაც წესდება შეიცავს ამის საფუძველს და ეს განსაკუთრებული უფლება იქ შეუქცევადად არის ფორმულირებული.⁵⁸ ამ გზით მინიჭებული სამართლებრივი მდგომარეობა, BGB-ს § 35-ის თანახმად, მხოლოდ წევრის თანხმობით შეიძლება შეილახოს.

5) პასუხისმგებლობა

- 35** იურიდიული პირის პერსონალური დამოუკიდებლობა (განკერძოებულობა) მისი წევრების, პარტნიორების, ხელმძღვანელებისგან მდგომარეობს იმაში, რომ მას საკუთარი ქონება გააჩნია, რომელიც მისი წევრების და ა. შ. ქონებისგან უნდა იქნეს განსხვავებული და რომ ის საკუთარ ვალდებულებებს აფუძნებს, რომლებიც მისი წევრების და ა. შ. ვალდებულებებისგან უნდა იქნეს განსხვავებული და რომლისთვისაც ეს პირები აუცილებლად კი არ აგებენ პასუხს, არამედ მხოლოდ მაშინ, როდესაც ამისთვის რაიმე განსაკუთრებული საფუძველი არსებობს. და პირიქით, იურიდიული პირი სხვა პირების ვალდებულებებისთვის პასუხს აგებს მხოლოდ მაშინ, როდესაც ამისთვის განსაკუთრებული საფუძველი არსებობს.

თანამშრომლობის სამეწარმეო ფორმებისგან განსხვავებით, არასამეწარმეო საქმიანობის განმხორციელებელი კორპორაციებისთვის (გაერთიანებებისთვის) არ არსებობს გაყოფის ამ პრინციპის (Trennungsgrundsatz) საეჭვოდ მიჩნევის საბაბი. სამართლებრივი ფორმის ბოროტად გამოყენება, დღეისათვის გაბატონებული შეხედულებით, იწვევს არა გაყოფის პრინციპის თელეოლოგიურ რედუქციას, არამედ პერსონალურ დელიქტურ პასუხისმგებლობას.⁵⁹ ამიტომ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 37-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დებულებამ მხოლოდ უნდა განმარტოს, რომ გაყოფა არა მარტო ორგანოს, არამედ ყველა ხელმძღვანელს ეხება. სათაურში უნდა აისახოს, რომ დებულება ეხება არა მხოლოდ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნებს, არამედ პასუხისმგებლობას ყველა სახის ვალდებულებებისთვის.

- 36** პერსონალური დამოუკიდებლობის კიდევ ერთ შედეგს წარმოადგენს იურიდიული პირის წინაშე წევრის (პარტნიორის და ა. შ.) ან ხელმძღვანელის შიდა პასუხისმგებლობის შესაძლებლობა. იგი ძირითადად განისაზღვრება წევრობის, ან შესაბამისად, დანიშვნის ურთიერთობის მი-

⁵⁷ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 38 Rn. 1 und 3.

⁵⁸ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 35 Rn. 1.

⁵⁹ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, Einf v § 21 Rn. 12.

ხედვით და იმ სამართლებრივი შედეგებით, რომლებიც გამომდინარეობს ამ ურთიერთობებით გათვალისწინებული ვალდებულებების დარღვევიდან. შეიძლება განხილულ იქნეს, ხომ არ უნდა მოხდეს აღნიშნულიდან გამომდინარე ზოგადი შედეგის, რომლის თანახმად ყოველი ანაზღაურება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 719-ე მუხლით გათვალისწინებულ რწმუნებულის პასუხისმგებლობის პრივილეგიას BGB-ს §§ 31a-ს 1-ლი აბზაცის 1-ლი წინადადების და 31b-ს 1-ლი აბზაცის პირველი წინადადების შესაბამისად გამორიცხავს, წვრილმანი სფეროსთვის მოდიფიცირება და ამ ნორმების 1-ლი აბზაცის მე-3 წინადადების შესაბამისი მტკიცების ტვირთის შებრუნების გათვალისწინება. ასევე შეიძლება იქნეს განხილული, რომ ხელმძღვანელი პირების (Amtswalter) პასუხისმგებლობის პრეროგატივა არა მარტო კავშირის მიმართ ვალდების ურთიერთობებში უნდა მოქმედებდეს, არამედ ასევე, როგორც წევრების მიმართ არსებული პასუხისმგებლობა (BGB-ს § 31a-ს პირველი აბზაცის მე-2 წინადადება). და ბოლოს, შესაძლებელია განხილულ იქნეს საკითხი იმის თაობაზე, რომ უსასყიდლოდ ან მცირე საზღაურის სანაცვლოდ მოქმედი წევრების ან ხელმძღვანელი პირების გარე პასუხისმგებლობის (სხვა პირების მიმართ პასუხისმგებლობის) შემთხვევისთვის, გათვალისწინებულ იქნეს მათი კავშირის მიმართ პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების მოთხოვნის უფლება, რადგან ამ შემთხვევებში მათი შიდა პასუხისმგებლობა, პასუხისმგებლობის პრეროგატივის გამო, გამორიცხული იქნებოდა (BGB-ს §§ 31a-ს მე-2 აბზაცი, 31b-ს მე-2 აბზაცი).

6) კავშირის რეორგანიზაცია, შეწყვეტა (Auflösung) და ლიკვიდაცია

კავშირის რეორგანიზაცია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის 1-ლი აბზაცის თანახმად აკრძალულია, გაყოფა და შერწყმა ¹ ნაწილის თანახმად სპეციალური კანონმდებლობით რეგულირდება. აღნიშნული სამართლებრივი ვითარება სისტემატიკური ამოსავალი წერტილის თვალსაზრისით, შესაბამისობაშია გერმანულთან, რომლის თანახმად კავშირის რეორგანიზაციის მიმართაც მოქმედებს კანონი რეორგანიზაციის შესახებ (Umwandlungsgesetz).⁶⁰ ამ თვალსაზრისით, ცვლილებების განხორციელების საჭიროება არ არსებობს.

37

კავშირის შეწყვეტისთვის, პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის დებულებები შემოთავაზებული ახალი რედაქციით. მათ მიხედვით, შეწყვეტის საფუძველს წარმოადგენს სტატუტურად (ანუ კავშირის შემთხვევაში: წესდებაში) გათვალისწინებული საბოლოო ვადა, უფლებამოსილი ორგანოს გადაწყვეტილება ან საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მანამდე არსებული ³⁸1 მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება, სამართლებრივი ხარვეზის გამოუსწორებლობის შემთხვევაში. შესაბამისად კავშირის სამართალში ნორმირებულ უნდა იქნეს შეწყვეტის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებაზე უფლებამოსილი ორგანო, აგრეთვე შეწყვეტის სხვა საფუძვლები ან საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ³⁸1 მუხლით გათვალისწინებული შეწყვეტის დამატებითი პროცედურები.

38

ამასთან, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს, რომ კავშირი შეიძლება დაიშალოს წევრთა კრების გადაწყვეტილების საფუძველზე და რომ ამ გადაწყვეტილებისთვის საჭიროა მცემული ხმების $\frac{3}{4}$ -ის ქვორუმის (სხვაგვარად არის საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ძველი რედაქციის 39-ე მუხლში) არსებობა, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

⁶⁰ Palandt/Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 41 Rn. 8.

შემდეგ, უნდა არსებობდეს შეწყვეტის განსაკუთრებული პროცედურა, რომლის ფარგლებშიც სახელმწიფო განახორციელებს არასამეწარმეო (არაკომერციული) კავშირების ზედამხედველობას. ამასთან, შესაძლებელია, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 35-ე მუხლის ძველ რედაქციაზე დაყრდნობით, გათვალისწინებულ იქნეს, რომ უფლებამოსილმა უწყებამ სასამართლოს მიმართოს კავშირის შეწყვეტის მოთხოვნით, როდესაც კავშირი თავისი საქმიანობის საგანს მნიშვნელოვნად ცვლის, განსაკუთრებით როდესაც იგი სამეწარმეო მიზნებს მისდევს ან როდესაც წესდებით გათვალისწინებული მიზნების შემდგომი განხორციელება შეუძლებელია. თუ კავშირის აკრძალული ან ანტიკონსტიტუციური მიზნები გააჩნია, ამით რეგისტრაციის წინაპირობა უქმდება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-3 ნაწილი) და მის მიმართ ვრცელდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-1 მუხლით გათვალისწინებული დაშლის პროცედურა. გაკოტრების ან ქონების არქონის სამართლებრივი შედეგები ნორმირებულ უნდა იქნეს გაკოტრების სამართლებრივ კონტექსტში.

ვინაიდან კავშირის შემთხვევაში, ფიზიკური პირი პერსონალურად არ აგებს პასუხს კავშირის ვალდებულებებისთვის, ამიტომ ქონების არქონა წარმოადგენს შეწყვეტის საფუძველს.⁶¹ ამ თვალსაზრისით, ასევე უნდა იქნეს გათვალისწინებული შეწყვეტის პროცედურა. ვინაიდან ქონების არქონის შემთხვევაში შეუძლებელი ხდება წესდებით გათვალისწინებული მიზნების განხორციელება, აღნიშნული არ საჭიროებს სპეციალურ განკარგულებას (Anordnung).

- 39** სამართლებრივი შედეგების თვალსაზრისით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლი, შემოთავაზებული ახალი რედაქციით, ლიკვიდაციას განსაზღვრავს, როგორც ქონების განაწილების ზოგად წესს, რაც კავშირისთვისაც უპრობლემოდ შეიძლება იქნეს შენარჩუნებული. კავშირის სამართლით უნდა განისაზღვროს დარჩენილი ქონების გამოყენების საკითხი.

აღნიშნულთან დაკავშირებით საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-5 ნაწილი ითვალისწინებს დარჩენილი ქონების მიღებაზე უფლებამოსილი პირის განსაზღვრას სარეგისტრაციო განაცხადში და კავშირის ქონების გასხვისებას ზღვრებს უწესებს, რომლებიც შეესაბამება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 36-ე მუხლის მე-4 ნაწილისთვის შემოთავაზებული ახალი რედაქციით გათვალისწინებულ გასხვისების ზოგად ზღვრებს, რომელთა საშუალებითაც გარანტირებულია კავშირის არასამეწარმეო ხასიათი. აღნიშნულის საპირისპიროდ, ქონების მიღებაზე უფლებამოსილი პირები წესდებით უნდა განისაზღვროს და კანონი უნდა ითვალისწინებდეს ამის შესახებ დისპოზიციურ დებულებას, რომელიც BGB-ს § 45-ის მსგავსად შეიძლება ჩამოყალიბდეს. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-7 ნაწილის 1-ლი და მე-2 წინადადებების სუბსიდიურად გამოყენების შესაძლებლობა კვლავინდებურად უნდა შენარჩუნდეს. ქონების გასხვისების ზღვრებთან დაკავშირებით, შესაძლებელია მითითების გაკეთება 36-ე მუხლის ახალ რედაქციაზე. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-6 ნაწილით გათვალისწინებული განაწილების აკრძალვა (Verteilungsverbot) გამოღებულ უნდა იქნეს.

- 40** ჩემთვის ბოლომდე გასაგები არ არის საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 38-ე მუხლის მე-7 ნაწილის მე-3 წინადადება. თუ მისი მიზანია, კავშირის ქონების განცალკევება ქონების მიღებაზე უფლებამოსილი პირის (Anfallberechtigter) ქონებისგან, იმისათვის, რომ შესაძლებელი იყოს დამატებითი მოთხოვნების დაკმაყოფილება (BGB-ს § 51-ის შესაბამისად), მაშინ იგი უნდა მოქმედებდეს მიუხედავად იმისა, დანიშნულია თუ არა სასამართლო ქონების მიღებაზე უფ-

⁶¹ იხილეთ ზემოთ.

ლებამოსილი პირის დასადგენად და მაშინ მისთვის გადამწყვეტი უნდა იყოს არა რეგისტრაცია, არამედ ლიკვიდაციის დასრულება. ვინაიდან ლიკვიდაცია დარჩენილი ქონების განაწილებაზე მოიცავს, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს, რომ დარჩენილი ქონება 6 თვის ვადით დეპონირებულ იქნეს სასამართლოში. ამის გაკეთება შესაძლებელია მე-6 ნაწილის მე-2 წინადადებაში. თუ დებულების მიზანია, რომ ქონების მიღებაზე უფლებამოსილი პირის შესახებ გადაწყვეტილება ჯერ დროებით გაურკვევლად უნდა დარჩეს (*in der Schwebe zu halten*), მაშინ ვადაზე დამოკიდებული უნდა გახდეს ეს გადაწყვეტილება და არა ქონების განაწილება.

7) დაურეგისტრირებელი კავშირების მიმართ მოქმედი სამართალი

არასამენარმეო (არაკომერციული) კავშირისთვის, როგორც იურიდიული პირისთვის, რეესტრში რეგისტრაცია კონსტიტუციურ ხასიათს ატარებს (შეადარეთ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი). ამდენად კავშირი, რომელიც არ არის დარეგისტრირებული, არ წარმოადგენს იურიდიულ პირს. მაგრამ მიუხედავად ამისა, წევრების ფაქტობრივი გაერთიანება მაინც იწვევს ქონების შექმნას, რომელიც მართალია პერსონალურად განკერძოებული (დამოუკიდებელი) ვერ იქნება, მაგრამ ექვემდებარება სამართლებრივ ბოჭვას, რომელიც წევრების მიერ მიღებული შეთანხმებებიდან გამომდინარეობს.

41

ამისათვის BGB ადგენს სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის (GbR) სამართლის მოქმედებას, ანუ განიხილავს ამ ქონებას, როგორც ვალდებულებით სამართლებრივ ბოჭვას დაქვემდებარებულ, საერთო თანაზიარ სპეციალურ ქონებას და ამატებს მხოლოდ კავშირისთვის მოქმედი პირის პერსონალურ პასუხისმგებლობას (BGB-ს § 54). რეგულირების ეს მოდელი მოძველებულად არის მიჩნეული. ივარაუდება, რომ მოქმედი პირის პერსონალური პასუხისმგებლობით ხდება სამოქალაქო სამართლის ამხანაგობის პარტნიორის აქცესორული პასუხისმგებლობის ჩანაცვლება ისე, რომ წევრები კავშირის ვალდებულებებისთვის აქცესორულად არ აგებენ პასუხს. შიდა ურთიერთობებში უნდა მოქმედებდეს კავშირის სამართლის დებულებები, რომლებიც წინაპირობის სახით უფლებაუნარიანობას არ ითვალისწინებენ. კავშირის ქონების მატარებელი არის ნაწილობრივი უფლებაუნარიანობის მქონე პირთა ჯგუფი, რომელიც ქმნის არარეგისტრირებულ კავშირს.⁶² ამ დებულებებს ძირითადად შეესაბამება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 39-ე მუხლის დებულებები. განმარტებულ შეიძლება იქნეს, რომ კავშირისთვის მოქმედი დებულებები გამოიყენება შესაბამისად. მე-2 ნაწილში გათვალისწინებულ უნდა იქნეს იმის შესაძლებლობა, რომ გარდა შენატანებიდან შეძენილი ქონებისა, სხვა ქონებაც შეიძლება იქცეს კავშირის ქონებად. სისტემატიკის მოსაზრებებიდან გამომდინარე, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დებულებები ამოღებულ უნდა იქნეს და მხარედ გამოსვლის, პროცესუნარიანობის და მოსარჩელედ გამოსვლის უნარიანობის პროცესუალურ სამართლებრივ კონტექსტში უნდა იქნეს დარეგულირებული. არც კავშირის სამართალი შეიცავს დებულებებს სასამართლო პროცესში კავშირის მდგომარეობასთან დაკავშირებით. მხარედ არსებობის უნარიანობა უკვე საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისი გამოყენებიდან გამომდინარეობს. მე-4 ნაწილში განმარტებული უნდა იქნეს, რომ კავშირის ქონებაზე პასუხს აგებენ კრედიტორები და იმ (მისთვის) მოქმედი პირის ქონება, რომელმაც წარმოშვა შესაბამისი ვალდებულება.

⁶² Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 4. Aufl. 2016, Rn. 218 ff.; Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB, 42. Aufl. 2018, § 34 Rn. 49 ff.; Palandt/ Ellenberger, BGB, 78. Aufl. 2019, § 54 Rn. 1, 7, 12.

წინადადებები ცვლილებების შესახებ

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი (სსკ)გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების პროგრამის „სამართლისა და იუსტიციის რეფორმის კონსულტაცია სამხრეთ კავკასიაში“ ფარგლებში, 2015 წლის 11 დეკემბერს შესრულებული თარგმანი	ცვლილებების შემოთავაზებები	დასაბუთება, ტექსტის ციფრი
თავი მეორე იურიდიული პირები	თავი მეორე იურიდიული პირები	
I. ზოგადი დებულებანი	I. ზოგადი დებულებანი	
მუხლი 24. ცნება. სახეები 1. იურიდიული პირი არის განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად შექმნილი, საკუთარი ქონების მქონე, ორგანიზებული წარმონაქმნი, რომელიც თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს და საკუთარი სახელით იძენს უფლებებსა და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და შეუძლია სასამართლოში გამოვიდეს მოსარჩელედ და მოპასუხედ.	მუხლი 24. ცნება. სახეები 1. იურიდიული პირი არის განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად შექმნილი, საკუთარი ქონების მქონე, ორგანიზებული წარმონაქმნი, რომელიც თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს და შეუძლია საკუთარი სახელით უფლებებისა და მოვალეობების შეძენა, გარიგებების დადება და სასამართლოში მოსარჩელედ და მოპასუხედ გამოსვლა.	
2. იურიდიული პირი შეიძლება იყოს კორპორაციულად ორგანიზებული, წევრობაზე დაფუძნებული, წევრთა მდგომარეობაზე დამოკიდებული ან	2. იურიდიული პირი შეიძლება იყოს კორპორაციულად [საჭიროების შემთხვევაში: ან ქონებაზე დამოკიდებულად] ორგანიზებული,	
		108

მისგან დამოუკიდებელი და მისდევდეს ან არ მისდევდეს მენარმეობას.	წევრობაზე დაფუძნებული, წევრთა მდგომარეობაზე დამოკიდებული ან მისგან დამოუკიდებელი და მისდევდეს ან არ მისდევდეს მენარმეობას.	
3. საჯარო სამართლის იურიდიული პირები სამოქალაქო-სამართლებრივ ურთიერთობებში მონაწილეობენ ისევე, როგორც კერძო სამართლის იურიდიული პირები. მათი შექმნის, ორგანიზებისა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება კანონით.	3. საჯარო სამართლის იურიდიული პირები სამოქალაქო-სამართლებრივ ურთიერთობებში მონაწილეობენ ისევე, როგორც კერძო სამართლის იურიდიული პირები. მათი შექმნა, ორგანიზება და საქმიანობა განისაზღვრება კანონით.	89
4. სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეული სამოქალაქო-სამართლებრივ ურთიერთობებში მონაწილეობენ ისევე, როგორც კერძო სამართლის იურიდიული პირები. სახელმწიფოს ან ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლებამოსილებებს ამ დროს ახორციელებენ მისი ორგანოები (უწყებები, დაწესებულებები და ა. შ.) ისე, რომ ისინი არ არიან იურიდიული პირები. (14.12.2006 N3967-RS).	4. სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეული სამოქალაქო-სამართლებრივ ურთიერთობებში მონაწილეობენ ისევე, როგორც კერძო სამართლის იურიდიული პირები. სახელმწიფოს ან ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლებამოსილებებს ამ დროს ახორციელებენ მისი ორგანოები (უწყებები, დაწესებულებები და ა. შ.) ისე, რომ ისინი არ არიან იურიდიული პირები. (14.12.2006 N3967-RS).	
5. იურიდიული პირი, რომლის მიზანია სამენარმეო (კომერციული) საქმიანობა, აგრეთვე მისი ფილიალი უნდა შეიქმნას „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. (14.12.2006 N3967-RS).	5. იურიდიული პირი, რომლის მიზანია სამენარმეო (კომერციული) საქმიანობა, აგრეთვე მისი ფილიალი უნდა შეიქმნას [დარეგისტრირდეს?] „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. (14.12.2006 N3967-RS).	
6. იურიდიული პირი, რომლის მიზანია არასამენარმეო საქმიანობა, უნდა დარეგისტრირდეს ამ კოდექსით დადგენილი წესით (14.12.2006 N3967-	6. იურიდიული პირი, რომლის მიზანია არასამენარმეო საქმიანობა, რეგისტრირდება ამ კოდექსით დადგენილი წესით (14.12.2006 N3967-	106

RS).	RS).	
მუხლი 25. იურიდიული პირის უფლებაუნარიანობა 1. საჯარო სამართლის იურიდიული პირი უფლებამოსილია განახორციელოს კანონით ან მისი სადამფუძნებლო დოკუმენტებით გათვალისწინებული მიზნების შესაბამისი საქმიანობა.	მუხლი 25. უფლებაუნარიანობა ნაიშალოს	90
2. კერძო სამართლის იურიდიულ პირს (სამეწარმეოს თუ არასამეწარმეოს (არაკომერციულს)) უფლება აქვს განახორციელოს კანონით აუკრძალავი ნებისმიერი საქმიანობა, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა ეს საქმიანობა მისი სადამფუძნებლო დოკუმენტებით გათვალისწინებული.	2. იურიდიულ პირს (სამეწარმეოს თუ არასამეწარმეოს (არაკომერციულს)) შეუძლია იქონიოს უფლებები და მოვალეობები ნებისმიერი საქმიანობის საშუალებით, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა ეს საქმიანობა გათვალისწინებული მისი წესდებით.	
3. ზოგიერთი საქმიანობა, რომელთა ჩამონათვალსაც განსაზღვრავს კანონი, იურიდიულ პირს შეუძლია განახორციელოს მხოლოდ სპეციალური ლიცენზიის/ნებართვის ან ავტორიზაციის გავლის საფუძველზე. აღნიშნული საქმიანობის განხორციელების უფლება იურიდიულ პირს წარმოეშობა ლიცენზიის/ნებართვის მიღების ან ავტორიზაციის გავლის მომენტიდან (21.07.2010 N3537-RS).	ნაიშალოს	
4. იურიდიული პირის	4. იურიდიული პირი იძენს	91

უფლებათუარსიანობა წარმოიშობა მისი რეგისტრაციის მომენტიდან და წყდება მისი ლიკვიდაციის დასრულების ფაქტის რეგისტრაციის მომენტიდან.	უფლებათუარსიანობას მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში მისი რეგისტრაციის მომენტიდან და წყდება მისი დასრულების ფაქტის რეგისტრაციის მომენტიდან.	
5. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი უფლებამოსილია ეწეოდეს დამხმარე ხასიათის სამეწარმეო საქმიანობას, რომლიდან მიღებული მოგებაც უნდა მოხმარდეს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის მიზნების რეალიზებას. ასეთი საქმიანობის შედეგად მიღებული მოგების განაწილება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებლებს, წევრებს, შემომწირველებს, აგრეთვე ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირებს შორის დაუშვებელია (14.12.2006 N3967-RS).	(3) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი უფლებამოსილია ეწეოდეს დამხმარე ხასიათის სამეწარმეო საქმიანობას, რომლიდან მიღებული მოგებაც უნდა მოხმარდეს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის მიზნების რეალიზებას. ასეთი საქმიანობის შედეგად მიღებული მოგების განაწილება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებლებს, წევრებს, შემომწირველებს, აგრეთვე ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის განსახორციელებლად დანიშნულ პირებს შორის დაუშვებელია (14.12.2006 N3967-RS).	
მუხლი 26. იურიდიული პირის ადგილსამყოფელი (14.12.2006 N3967-RS) 1. იურიდიული პირის ადგილსამყოფლად ითვლება მისი ადმინისტრაციის მდებარეობის ადგილი. იურიდიულ პირს შეიძლება ჰქონდეს მხოლოდ ერთი ადგილსამყოფელი (იურიდიული მისამართი) (14.12.2006 N3967-RS) 2. იურიდიული პირის სხვა ადგილსამყოფელი ჩაითვლება მისი ფილიალის ადგილსამყოფლად	მუხლი 26. ადგილსამყოფელი (14.12.2006 N3967-RS) 1. იურიდიული პირის ადგილსამყოფლად ითვლება მისი მთავარი ადმინისტრაციის მდებარეობის ადგილი. 2. იურიდიულ პირს შეიძლება ჰქონდეს მხოლოდ ერთი ადგილსამყოფელი (იურიდიული მისამართი). იურიდიული პირის სხვა ადგილსამყოფელი ჩაითვლება მისი ფილიალის ადგილსამყოფლად (14.12.2006 N3967-RS)	92

(14.12.2006 N3967-RS)		
მუხლი 27. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდება 1. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ პირს აქვს სახელწოდება, რომელშიც აღინიშნება არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირისადმი მისი კუთვნილება (14.12.2006 N3967-RS).	მუხლი 27. სახელი 1. იურიდიულ პირის სახელში ერთმნიშვნელოვანი აღნიშვნის საშუალებით ნათლად უნდა აისახოს სამართლებრივი ფორმა, რომლითაც ის არსებობს.	93
	2. იურიდიული პირის სახელში არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს აღნიშვნები, რომლებმაც აშკარად შეიძლება გამოიწვიოს შეცდომაში შეყვანა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც მნიშვნელოვანია შესაბამისი ბრუნვის მონაწილეებისთვის. (14.12.2006 N3967-RS).	
3. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდება არ შეიძლება ემთხვეოდეს უკვე რეგისტრირებული არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდებას (14.12.2006 N3967-RS).	3. იურიდიული პირის სახელი შესაფერისი უნდა იყოს მის აღსანიშნავად, გააჩნდეს განმასხვავებელი ძალა და არ უნდა ემთხვეოდეს უკვე რეგისტრირებული იურიდიული პირის სახელს (14.12.2006 N3967-RS).	

4. პირი, რომელიც მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობს სხვა იურიდიული პირის სახელწოდებით, ვალდებულია უფლებამოსილი პირის მოთხოვნის საფუძველზე შეწყვიტოს ასეთი სარგებლობა და აანაზღაუროს მართლსაწინააღმდეგო სარგებლობით გამოწვეული ზიანი (14.12.2006 N3967-RS).	4. პირი, რომელიც მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობს სხვა იურიდიული პირის სახელით, ვალდებულია უფლებამოსილი პირის მოთხოვნის საფუძველზე შეწყვიტოს ასეთი სარგებლობა და აანაზღაუროს ბრალეული მართლსაწინააღმდეგო სარგებლობით გამოწვეული ზიანი (14.12.2006 N3967-RS).	
5. იურიდიული პირის საქმიანი რეპუტაციის შელახვის შემთხვევაში გამოიყენება ამ კოდექსის მე-18 მუხლით გათვალისწინებული წესები (14.12.2006 N3967-RS).	5. იურიდიული პირის საქმიანი რეპუტაციის შელახვის შემთხვევაში გამოიყენება ამ კოდექსის მე-18 მუხლით გათვალისწინებული წესები (14.12.2006 N3967-RS).	
მუხლი 28. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის წარმომადგენლობის) რეგისტრაციის წესი (25.12.2009 N2458-RS). 2. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრს აწარმოებს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო (25.12.2009 N2458-RS).	მუხლი##. რეესტრი (1) მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების ერთიან რეესტრს აწარმოებს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო (25.12.2009 N2458-RS).	94
მუხლი 29. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის პირობები (14.07.2011 N5017) 1. დაინტერესებული პირი არასამეწარმეო (არაკომერციული)	(2) იურიდიული პირის რეგისტრაცია ხორციელდება მარეგისტრირებელ ორგანოში განცხადების წარდგენის გზით, რომელიც ოფიციალურად დამოწმებული ფორმით უნდა განხორციელდეს.	

იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ განცხადებას წარუდგენს მარეგისტრირებელ ორგანოს. (25.12.2009 N2458-RS).		
მუხლი 32. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციაზე გადაწყვეტილების მიღების წესი (14.07.2011 N5017) 1. მარეგისტრირებელი ორგანო ამ თავით განსაზღვრულ, მისი კომპეტენციისათვის მიკუთვნებულ საკითხებზე იღებს „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით რეგისტრაციისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისათვის დადგენილ, ასევე „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 14² მუხლით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებებს (14.07.2011 N5017).	(3) მარეგისტრირებელი ორგანო ამ თავით განსაზღვრულ, მისი კომპეტენციისათვის მიკუთვნებულ საკითხებზე იღებს „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით რეგისტრაციისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისათვის დადგენილ, ასევე „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 14² მუხლით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებებს (14.07.2011 N5017).	
3. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციის და რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლილების მოთხოვნის შემთხვევაში მარეგისტრირებელი ორგანო, გარდა მეწარმე სუბიექტისთვის საქართველოს კანონმდებლობით	რეგისტრაციის შესახებ მოთხოვნა არსებობს მაშინ, როდესაც დაფუძნება აკმაყოფილებს კანონით დადგენილ მოთხოვნებს და დასაფუძნებელი იურიდიული პირის მიზნები არ არის მიმართული მესამე პირთა უფლებების ან კონსტიტუციური წესრიგის წინააღმდეგ. თუ ეს მოთხოვნები დაკმაყოფილებული არ არის, მას	

განსაზღვრული საფუძვლებისა, იღებს გადაწყვეტილებას სარეგისტრაციო წარმოების შეჩერების შესახებ, თუ: ა) რეგისტრაციისათვის წარდგენილი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) მიზნები ეწინააღმდეგება მოქმედ სამართალს, აღიარებულ ზნეობრივ ნორმებს ან საქართველოს კონსტიტუციურსამართლებრივ პრინციპებს; ბ) არსებობს საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული პირობები. გ)–ზ) ამოღებულია (14.07.2011 N5017).	რეგისტრაციაზე უარი უნდა ეთქვას. საჭიროების შემთხვევაში, დაემატოს: მითითება გასაჩივრების წესის შესახებ რეგისტრაციაზე უარის თქმის ან რეგისტრაციაზე უარის შემთხვევაში.	
მუხლი 28. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაცია (25.12.2009 N2458-RS). 3. [...]მარეგისტრირებელი ორგანოს გადაწყვეტილება რეგისტრაციის შესახებ ძალაში შედის მხარისათვის ოფიციალურად გაცნობისთანავე ან გამოქვეყნებისთანავე. გამოქვეყნებად ითვლება მისი საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ვებგვერდზე განთავსება. (25.12.2009 N2458-RS).	მარეგისტრირებელი ორგანოს გადაწყვეტილება რეგისტრაციის შესახებ ძალაში შედის განმცხადებლისთვის ოფიციალურად გაცნობისთანავე ან გამოქვეყნებისთანავე. გამოქვეყნებად ითვლება მისი საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ვებგვერდზე განთავსება. (25.12.2009 N2458-RS).	
მუხლი 32. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფი-	(4) მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმების	

ლიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციაზე გადაწყვეტილების მიღების წესი (14.07.2011 N5017). 2. მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმების წესი განისაზღვრება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 14² მუხლით.	წესი განისაზღვრება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 14² მუხლით.	
მუხლი. 34 რეესტრის მონაცემები (14.12.2006 N3967-RS) (1-1) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, ფილიალის (წარმომადგენლობის) სარეგისტრაციო დოკუმენტი შეიცავს შემდეგ მონაცემებს: იურიდიული პირის, ფილიალის (წარმომადგენლობის) სახელწოდებას, ადგილსამყოფელს და საქმიანობის მიზანს, დამფუძნებლის (დამფუძნებლების), ხელმძღვანელი ორგანოს წევრთა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის (პირების) ვინაობას.(27.04.2010 N2978-RS).	(5) თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, იურიდიული პირისსარეგისტრაციო დოკუმენტი უნდა შეიცავდეს შემდეგ მონაცემებს: იურიდიული პირის სახელს, ადგილსამყოფელს და საქმიანობის მიზანს, აგრეთვე ხელმძღვანელი ორგანოს წევრთა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის (პირების) ვინაობას და მათ წარმომადგენლობით უფლებამოსილებას (27.04.2010 N2978-RS).	
2. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრის მონაცემები საჯაროა. მარეგისტრირებელი ორგანო ვალდებულია უზრუნველყოს რეგისტრირებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ მონაცემების საკუთარ ვებგვერდზე განთავსება და მათი ხელმისაწვდომობა. (03.11.2009 N1964-IIS).	2. რეესტრის მონაცემები საჯაროა. მარეგისტრირებელი ორგანო ვალდებულია უზრუნველყოს რეგისტრირებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ მონაცემების საკუთარ ვებგვერდზე განთავსება და მათი ხელმისაწვდომობა (03.11.2009 N1964-IIS).	

მუხლი 28. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაცია (25.12.2009 N2458-RS) 3. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალი (წარმომადგენლობა) წარმოშობილად ითვლება მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) არსებობა დგინდება ამონაწერით მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაცია მოიცავს როგორც სახელმწიფო, ისე საგადასახადო რეგისტრაციას.	(7) იურიდიული პირი წარმოშობილად ითვლება რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან. იურიდიული პირის არსებობა დგინდება რეესტრიდან ამონაწერით. იურიდიული პირის რეგისტრაცია მოიცავს როგორც სახელმწიფო, ისე საგადასახადო რეგისტრაციას.	
მუხლი 31. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) მიერ განხორციელებული ცვლილებების რეგისტრაცია (14.07.2011 N5017) 2. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის	(8) იურიდიული პირისმიერ განხორციელებული ცვლილებები, რომლებიც ეხება სარეგისტრაციო დუკუმენტაციაში არსებულ მონაცემებს, საჭიროებს რეგისტრაციას. ცვლილება განხორციელებულად ითვლება მისი მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან (27.04.2010 N2978-RS). მანამდე ეს ცვლილება შეიძლება იქნეს გამოყენებული მესამე პირებთან ურთიერთობა-	

არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) მიერ განხორციელებული ცვლილებები, რომლებიც იწვევს მათ სარეგისტრაციო დოკუმენტაციაში ცვლილებებს, საჭიროებს რეგისტრაციას. ცვლილება განხორციელებულად ითვლება მისი მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან (27.04.2010 N2978-RS).	ში, თუ ამის შესახებ მათთვის ცნობილია. თუ ცვლილება რეგისტრირებულია, ის არ ავალდებულებს მესამე პირს, თუ მან ამის შესახებ არაფერი იცის და თუ მისი უცოდინარობა ასევე არ არის გამოწვეული დაუდევრობით.	
1. რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების საფუძველია უფლებამოსილი პირის/ორგანოს სათანადო წესით მიღებული და დამოწმებული გადაწყვეტილება ან უფლებამოსილი პირების მიერ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით შედგენილი გარიგება (14.07.2011 N5017).	1. რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების საფუძველია უფლებამოსილი პირის/ორგანოს სათანადო წესით მიღებული და დამოწმებული გადაწყვეტილება ან უფლებამოსილი პირების მიერ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით შედგენილი გარიგება (14.07.2011 N5017).	
3. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის/უცხო ქვეყნის არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების რეგისტრაცია ხორციელდება მენარმე იურიდიული პირის/ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციისათვის დადგენილი წესით (14.07.2011 N5017).	(10) იურიდიული პირის რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების რეგისტრაცია ხორციელდება მისი რეგისტრაციისთვის მოქმედი დებულებების შესაბამისად (14.07.2011 N5017).	
მუხლი 35. არასამენარმეო (არაკო-	მუხლი ## ხელმძღვანელობა და წარ-	95

მერციული) იურიდიული პირის ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა (14.12.2006 N3967-RS) 1. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებელი/წევრი უფლებამოსილია ერთ პირს მინიჭოს საქმეების ერთპიროვნულად გაძღოლის უფლებამოსილება ან/და დაანესოს ორი ან ორზე მეტი პირის ერთობლივი ხელმძღვანელობა ან/და წარმომადგენლობა.(14.12.2006 N3967-RS) 2. ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება გულისხმობს უფლებამოსილების ფარგლებში არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელით გადაწყვეტილებების მიღებას, ხოლო წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება – არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელით გამოსვლას მესამე პირებთან ურთიერთობაში. (27.04.2010 N2978-RS).	მომადგენლობა (14.12.2006 N3967-RS) 1. იურიდიული პირის მართვა და წარმომადგენლობა შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ ერთი ან რამდენიმე პირის მიერ. თუ ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობისთვის დანიშნულია ერთზე მეტი პირი, მაშინ მათ აქვთ უფლება, რომ ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა განხორციელონ ცალ-ცალკე, ყველამ ერთობლივად ან უმრავლესობით. თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, მათ აქვთ ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის მხოლოდ ერთობლივად განხორციელების უფლებამოსილება. თუ ნების გამოვლენა იურიდიული პირის მიმართ უნდა განხორციელდეს, მაშინ არ შეიძლება მოთხოვილ იქნეს მისი გამოვლენა წარმომადგენლად დანიშნული ერთზე მეტი პირის მიმართ.2. ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება გულისხმობს იურიდიული პირის საკითხებზე გადაწყვეტილებების მიღებას. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება – იურიდიული პირის სახელით გამოსვლას მესამე პირებთან ურთიერთობაში. (27.04.2010 N2978-RS). (3) წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება შეუზღუდავია, თუ იგი არ არის შეზღუდული სხვა დებულებების საშუალებით ან მათ საფუძველზე. გარიგებებისთვის, რომლებთან დაკავშირებით მესამე პირებისთვისაც ნათელია, რომ ისინი სრულიად სცდება წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მიზანს, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება არ არსებობს.	
მუხლი 37. ზიანის ანაზღაურება	მუხლი ## პასუხისმგებლობა	96

(14.12.2006 N3967-RS) 1. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი პასუხს აგებს იმ ზიანისათვის, რომელიც მიაღდა მესამე პირებს ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის (პირების) მიერ დაკისრებული მოვალეობის შესრულებისას ისეთი მოქმედების გამო, რომელიც იწვევს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას (14.12.2006 N3967-RS).	(14.12.2006 N3967-RS) 1. იურიდიული პირი პასუხს აგებს იმ ზიანისათვის, რომელიც ხელმძღვანელობის ან წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე პირებმა ან წესდებით დანიშნულმა სხვა სპეციალურმა წარმომადგენლებმა თავიანთი უფლებამოსილების ფარგლებში განსახორციელებელი შესრულებისას მიაყენეს მესამე პირებს ისეთი მოქმედების შედეგად, რომელიც იწვევს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას (14.12.2006 N3967-RS). იურიდიული პირი ასევე პასუხს აგებს იმ ზიანისათვის, რომელიც წარმოიშვა იმის გამო, რომ მან არ დანიშნა თავის ერთ-ერთ საქმეზე სპეციალური წარმომადგენელი ან დამხმარე პირი.	
2. ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (პირები) საქმეს კეთილსინდისიერად უნდა უძღვებოდეს. ამ მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში იგი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის წინაშე პასუხისმგებელია წარმოშობილი ზიანისათვის. ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნაზე უარის თქმა ბათილია, თუ ეს აუცილებელია მესამე პირთა მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. (14.12.2006 N3967-RS).	2. ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირები საქმეს კეთილსინდისიერად უნდა უძღვებოდნენ. ამ მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში ისინი იურიდიული პირის წინაშე სოლიდარულად აგებენ პასუხსწარმოშობილი ზიანისათვის. ვალდებულების უხეში დარღვევის შემთხვევებში შესაძლებელია ასევე, რომ სარჩელი ანაზღაურების შესახებ შეტანილ იქნეს იურიდიული პირის კრედიტორების მიერ, თუ იგი ვერ აკმაყოფილებს მათ მოთხოვნას. კრედიტორების მიმართ ანაზღაურების ვალდებულება არ გაუქმდება ზიანის ანაზღაურების მიღებაზე უარის თქმის ან იურიდიული პირის მიერ მორიგების შემთხვევაში, ისევე როგორც მაშინ, როდესაც ქმედება იურიდიული პირის ორგანოს გადაწყვეტილებას ეფუძნება (14.12.2006 N3967-RS).	97

მუხლი 38. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეორგანიზაცია და ლიკვიდაცია 2. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაცია ხორციელდება დამფუძნებელთა/წევრთა გადაწყვეტილებით ან სისხლის სამართლის საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე, გაკოტრებისას ან ამ კოდექსის 381 მუხლის შესაბამისად (27.04.2010 N2978-RS).	მუხლი ## გაუქმება (1) თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, იურიდიული პირის გაუქმება ხორციელდება წესდებით გათვალისწინებული დასრულების თარიღის დადგომისას, ასეთი უფლებამოსილების მქონე მისი ორგანოების გადაწყვეტილებით ან კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილებით, განსაკუთრებით სისხლის სამართლის საქმეზე სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენით, ან [აქამდე: ამ კოდექსის მუხლი 38¹] შესაბამისად გამოტანილი გადაწყვეტილებით. (27.04.2010 N2978-RS).	98, 99
4. დამფუძნებელთა/წევრთა გადაწყვეტილება არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების შესახებ უნდა დარეგისტრირდეს მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში. [...]	(2) გადაწყვეტილება იურიდიული პირის გაუქმების პროცესის დაწყების შესახებ უნდა დარეგისტრირდეს მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში. იგივე წესი მოქმედებს იურიდიული პირის არსებობის გაგრძელების მიმართ.	98, 102
	მუხლი ## ქონების განაწილება (1) თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, იურიდიული პირის გაუქმების შემდეგ, მისი ქონების გათვალისწინებით, ხორციელდება ქონების განაწილება ლიკვიდაციის გზით.	98, 103
3. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის დროს უნდა დასრულდეს მიმდინარე საქმეები, დადგინდეს მოთხოვნები, დარჩენილი ქონება გამოიხატოს ფულში, დაკმაყოფილდნენ კრედიტორები და დარჩენილი ქონება გაუნაწილდეს	(2) თუ ქონების განაწილება ხორციელდება ლიკვიდაციის გზით, მაშინ უნდა დასრულდეს მიმდინარე საქმეები, დადგინდეს მოთხოვნები, დარჩენილი ქონება გამოიხატოს ფულში, დაკმაყოფილდნენ კრედიტორები და დარჩენილი ქონება გაუნაწილდეს უფლე-	

უფლებამოსილ პირებს.	ბამოსილ პირებს.	
8. ლიკვიდაციას ახორციელებს ხელმძღვანელობის უფლებამოსილების მქონე პირი (პირები). განსაკუთრებულ გარემოებათა არსებობისას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სხვა ლიკვიდატორის დანიშვნის მოთხოვნით. ლიკვიდატორი პასუხს აგებს, როგორც ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (03.11.2009 N1964-IIS).	(3) ლიკვიდაციას ახორციელებენ ხელმძღვანელობის და წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე პირები. განსაკუთრებულ გარემოებათა არსებობისას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სხვა ლიკვიდატორის დანიშვნის მოთხოვნით. ლიკვიდატორი პასუხს აგებს, როგორც ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (03.11.2009 N1964-IIS).	
9. სისხლის სამართლის საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე ლიკვიდაციას ახორციელებს სასამართლოს მიერ დანიშნული ლიკვიდატორი (ლიკვიდატორები). აკრძალულია არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის მიმართ სალიკვიდაციო და რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული პროცედურების წარმოება მის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების დაწყების მომენტიდან სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე ან სისხლის სამართლის საქმის წარმოების შეწყვეტამდე (14.12.2006 N3967-RS).	(4) სისხლის სამართლის საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე ლიკვიდაციას ახორციელებს სასამართლოს მიერ დანიშნული ლიკვიდატორი (ლიკვიდატორები). (5) აკრძალულია იურიდიული პირის მიმართ სალიკვიდაციო და რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული პროცედურების წარმოება მის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების დაწყების მომენტიდან სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე ან სისხლის სამართლის საქმის წარმოების შეწყვეტამდე (14.12.2006 N3967-RS).	
	(6) ლიკვიდატორები და მათი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება, აგრეთვე ნებისმიერი მათთან დაკავშირებული ცვლილება უნდა დარეგისტრირდეს მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული	

	პირების რეესტრში.	
10. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციას აუქმებს მარეგისტრირებელი ორგანო იურიდიული პირის რეგისტრაციის გაუქმების თაობაზე უფლებამოსილი პირის განცხადებისა და უფლებამოსილი პირის/ორგანოს მიერ იურიდიული პირის ლიკვიდაციის პროცესის დასრულების შესახებ გადანაცვეტილების წარდგენის საფუძველზე (27.04.2010 N2978-RS).	მუხლი ## შეწყვეტა 10. ლიკვიდაციის დამთავრების შემდეგ იურიდიული პირის შეწყვეტა უნდა დარეგისტრირდეს მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში.	98, 104
	(2) თუ არ არსებობს ქონება ან თუ იურიდიული პირი სინამდვილეში არც ჩამოყალიბებულა, მაშინ უნდა დარეგისტრირდეს, რომ იურიდიული პირი შეწყვეტილია გაუქმების შედეგად.	
მუხლი 38¹. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის გაუქმება (03.11.2009 N1964-IIS) თუ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი რეგისტრირებულია, მაგრამ იგი არ აკმაყოფილებს რეგისტრაციისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პირობებს, ან ეს პირობები მოგვიანებით ისპობა, მარეგისტრირებელი ორგანო გამოსცემს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს ხარვეზის დადგენის შესახებ და ამ იურიდიულ პირს ხარვეზის გამოსასწორებლად განუსაზღვრავს 30-დღიან ვადას, რის თაობაზედაც მიეთითება მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდი-	მუხლი ##. გაუქმება ხარვეზების გამო (03.11.2009 N1964-IIS) თუ იურიდიული პირი რეგისტრირებულია, მაგრამ იგი არ აკმაყოფილებს რეგისტრაციისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პირობებს, ან ეს პირობები მოგვიანებით ისპობა, მაშინ მას მარეგისტრირებელი ორგანო განუსაზღვრავს ხარვეზის შესახებ შეტყობინების მიღებიდან 30 დღიან ვადას ამ ხარვეზის გამოსასწორებლად, რის თაობაზედაც მიეთითება მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში. ხარვეზის გამოსწორებამდე მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირე-	98, 100

ული პირების რეესტრში. ხარვეზის გამოსწორებამდე რეგისტრირებული მონაცემების მოქმედება ჩერდება და მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერი არ გაიცემა. ხარვეზის გამოსასწორებლად დადგენილი ვადის განმავლობაში ხარვეზის გამოუსწორებლობის შემთხვევაში მარეგისტრირებელი ორგანო მიმართავს სასამართლოს რეგისტრირებული არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების მოთხოვნით. ამ შემთხვევაში სასამართლო ნიშნავს ლიკვიდატორს, რომელიც ახორციელებს ლიკვიდაციისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პროცედურებს (27.04.2010 N2978-RS).	ბის რეესტრიდან გაიცემა მხოლოდ ისეთი ამონაწერი, რომელშიც მითითებულია წარდგენილი მოთხოვნის თაობაზე. ხარვეზის გამოსასწორებლად დადგენილი ვადის განმავლობაში ხარვეზის გამოუსწორებლობის შემთხვევაში მარეგისტრირებელმა ორგანომ უნდა მიმართოს სასამართლოს რეგისტრირებული იურიდიული პირის გაუქმების მოთხოვნით. სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლით, რომლითაც სასამართლოს შეუძლია დანიშნოს ლიკვიდატორი იურიდიული პირი გაუქმებულია.	
II. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები	II. არასამენარმეო (არაკომერციული) კავშირები	110
	მუხლი ## კავშირის ცნება (1) კავშირი არის არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი, რომელშიც ერთობლივი მიზნის მისაღწევად, გარკვეული ვადით ერთიანდება რამდენიმე პირი. ამასთან, ორგანიზაცია დამოუკიდებელია მის წევრთა შემადგენლობის ცვლილებისგან. კავშირის დასაფუძნებლად საჭიროა, სულ მცირე, ხუთი [ან: შვიდი] პირი.	111

	(2) სამეწარმეო საქმიანობა, რომელიც შემთხვევით ხასიათს ატარებს და ემსახურება საერთო მიზნის მიღწევას, არ ცვლის იურიდიული პირის არასამეწარმეო (არაკომერციულ) ხასიათს. დაუშვებელია, ასეთი საქმიანობით მიღებული მოგების განაწილება კავშირის წევრებს შორის. (3) კავშირის სახსრების გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ წესდებით გათვალისწინებული მიზნებისთვის. არ შეიძლება კავშირის ქონებიდან მისი წევრების დაფინანსება. არც ერთ პირს არ აქვს უფლება განიოს ხარჯები, რომლებიც უცხოა კავშირის მიზნისთვის ან მიანიჭოს შეღავათები შეუსაბამოდ მაღალი ანაზღაურების გაცემით.	
მუხლი 36. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისება შესაძლებელია, თუ გასხვისება ემსახურება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობას, მის ორგანიზაციულ განვითარებას, ხელს უწყობს მისი მიზნების განხორციელებას ან ემსახურება საქველმოქმედო მიზნებს (14.12.2006 N3967-RS).	მუხლი 36. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისება კავშირის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისება შესაძლებელია, თუ გასხვისება ემსახურება კავშირის საქმიანობას, მის ორგანიზაციულ განვითარებას, ხელს უწყობს მისი მიზნების განხორციელებას ან ემსახურება საქველმოქმედო მიზნებს ან მისი სხვა არასამეწარმეო (არაკომერციულ) კავშირზე გასხვისების შემთხვევაში (14.12.2006 N3967-RS).	
მუხლი 27. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდება (14.12.2006 N3967-RS)	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	93

1. არასამენარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს აქვს სახელწოდება, რომელშიც აღინიშნება არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირისადმი მისი კუთვნილება (14.12.2006 N3967-RS). 2. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდებაში არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს „მენარმეთა შესახებ“ და „შემოქმედ მუშაკთა და შემოქმედებითი კავშირების შესახებ“ საქართველოს კანონებითა და „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით გათვალისწინებული იურიდიული პირისა და საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმებისათვის დამახასიათებელი აღნიშვნები (14.12.2006 N3967-RS). 3. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდება არ შეიძლება ემთხვეოდეს უკვე რეგისტრირებული არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელწოდებას (14.12.2006 N3967-RS). 4. პირი, რომელიც მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობს სხვა იურიდიული პირის სახელწოდებით, ვალდებულია უფლებამოსილი პირის მოთხოვნის საფუძველზე შეწყვიტოს ასეთი სარგებლობა და აანაზღაუროს მართლსაწინააღმდეგო სარგებლობით გამოწვეული ზიანი (14.12.2006 N3967-RS).		
---	--	--

5. იურიდიული პირის საქმიანი რეპუტაციის შელახვის შემთხვევაში გამოიყენება ამ კოდექსის მე-18 მუხლით გათვალისწინებული წესები (14.12.2006 N3967-RS).		
მუხლი 28. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაცია (25.12.2009 N2458-RS) 1. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაცია ხორციელდება მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში (25.12.2009 N2458-RS).	წაიშალოს	112
2. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრს აწარმოებს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო (25.12.2009 N2458-RS). 3. არასამეწარმეო (არაკომერციული)	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	94

იურიდიული პირი და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალი (წარმომადგენლობა) წარმოშობილად ითვლება მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) არსებობა დგინდება ამონაწერით მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაცია მოიცავს როგორც სახელმწიფო, ისე საგადასახადო რეგისტრაციას. მარეგისტრირებელი ორგანოს გადაწყვეტილება რეგისტრაციის შესახებ ძალაში შედის მხარისათვის ოფიციალურად გაცნობისთანავე ან გამოქვეყნებისთანავე. გამოქვეყნებად ითვლება მისი საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ვებგვერდზე განთავსება (25.12.2009 N2458-RS). (4)-(11) ამოღებულია (14.07.2011 N5017)		
მუხლი 29. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის პირობები (14.07.2011 N5017)	მუხლი ##. რეგისტრაცია	113

1. დაინტერესებული პირი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ განცხადებას წარუდგენს მარეგისტრირებელ ორგანოს (25.12.2009 N2458-RS).	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	94
2. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის მოთხოვნის შემთხვევაში განცხადებას უნდა დაერთოს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ყველა დამფუძნებლის/წევრის მიერ ხელმოწერილი და სათანადო წესით დამოწმებული სადამფუძნებლო დოკუმენტი (დამფუძნებელთა/წევრთა შეთანხმება), რომელშიც უნდა მიეთითოს (25.12.2009 N2458-RS): ა) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობის მიზანი; ბ) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის წევრად მიღების, წევრობიდან გასვლისა და გარიცხვის წესი, თუ იგი წევრობაზე დაფუძნებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირია; გ) რეორგანიზაციის ან ლიკვიდაციის შესახებ გადაწყვეტილების მიმღები ორგანოს (პირის) დასახელება, გადაწყვეტილების მიღების წესი და პროცედურა; დ) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ხელმძღვანელი ორგანოს (ხელმძღვანელი პირის) შექმნის (არჩევის) წესი და უფლებამოსილების ვადა. 3. არასამეწარმეო (არაკომერციული)	1. კავშირის რეგისტრაციის შესახებ განაცხადის შეტანის უფლებამოსილება აქვს გამგეობას, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე შემადგენლობით. 2. კავშირის რეგისტრაციის მოთხოვნის შემთხვევაში განცხადებას უნდა დაერთოს გამგეობის წევრთა დანიშვნის დამადასტურებელი დოკუმენტი, აგრეთვე კავშირის დამფუძნებელ წევრთა მიერ ხელმოწერილი წესდება, რომლებიც შეტანილ უნდა იქნეს სარეგისტრაციო დოკუმენტში, რომელშიც უნდა მიეთითოს (25.12.2009 N2458-RS): ა) მიზანი; ბ) სახელი და ადგილსამყოფელი; გ) რომ კავშირი უნდა იქნეს დარეგისტრირებული; დ) დამფუძნებელი წევრები [საჭიროების შემთხვევაში: სახელწოდების, სახელის, დაბადების თარიღის, დაბადების ადგილის, პროფესიის და საცხოვრებელი ადგილის მითითებით]; ე) შექმნის თარიღი. თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, წესდება შეიძლება შეიცავდეს სხვა დებულებებსაც. ზემოთ ხსენებული საბუთები უნდა დაერთოს ორიგინალის ან ოფიციალურად დამოწმებული ასლების სახით. 3. რეგისტრაციის სხვა წესები განისაზღვრება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით, „შემოქმედ მუშაკთა და შემოქმედებითი კავშირების შე-	113

იურიდიული პირის რეგისტრაციის სხვა წესები განისაზღვრება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით, „შემოქმედ მუშაკთა და შემოქმედებითი კავშირების შესახებ“ საქართველოს კანონითა და „პროფესიული კავშირების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით (14.07.2011 N5017).	სახებ“ საქართველოს კანონითა და „პროფესიული კავშირების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით (14.07.2011 N5017).	
მუხლი 30. ამოღებულია (14.07.2011 N5017)		
მუხლი 31. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) მიერ განხორციელებული ცვლილებების რეგისტრაცია (14.07.2011 N5017) 1. რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების საფუძველია უფლებამოსილი პირის/ორგანოს სათანადო წესით მიღებული და დამონებული გადაწყვეტილება ან უფლებამოსილი პირების მიერ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით შედგენილი გარიგება (14.07.2011 N5017). 2. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) მიერ განხორციელებული ცვლილებები, რომლებიც იწვევს მათ სარეგისტრაციო დოკუმენტაციაში ცვლილებებს, საჭიროებს რეგისტრაციას. ცვლილება განხორციელებულად ითვლება მისი მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	94

(27.04.2010 N2978-RS). 3. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის/უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების რეგისტრაცია ხორციელდება მეწარმე იურიდიული პირის/ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციისათვის დადგენილი წესით (14.07.2011 N5017).		
მუხლი 32. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციაზე გადანაცვულებების მიღების წესი (14.07.2011 N5017) 1. მარეგისტრირებელი ორგანო ამ თავით განსაზღვრულ, მისი კომპეტენციისათვის მიკუთვნებულ საკითხებზე იღებს „საჯარო რეგისტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით რეგისტრაციისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისათვის დადგენილ, ასევე „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 14² მუხლით გათვალისწინებულ გადანაცვულებებს (14.07.2011 N5017). 2. მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ გადანაცვულებების გაუქმების წესი განისაზღვრება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 14² მუხლით (14.07.2011 N5017). 3. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) რეგისტრაციის და რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლი-	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	94

ლების მოთხოვნის შემთხვევაში მარეგისტრირებული ორგანო, გარდა მენარმე სუბიექტისთვის საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული საფუძვლებისა, იღებს გადაწყვეტილებას სარეგისტრაციო წარმოების შეჩერების შესახებ, თუ: ა) რეგისტრაციისათვის წარდგენილი არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, უცხო ქვეყნის არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის (წარმომადგენლობის) მიზნები ეწინააღმდეგება მოქმედ სამართალს, აღიარებულ ზნეობრივ ნორმებს ან საქართველოს კონსტიტუციურსამართლებრივ პრინციპებს; ბ) არსებობს საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული პირობები. გ)–ზ) ამოღებულია (14.07.2011 N5017) (4) ამოღებულია (14.07.2011 N5017)		
მუხლი 33. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობის სახელმწიფო კონტროლი (14.12.2006 N3967-RS) 1. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობის შეჩერების ან აკრძალვის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს სასამართლო საქართველოს ორგანული კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში და დადგენილი წესით (14.12.2006 N3967-RS). 2. თუ არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი არსებითად გადავიდა სამენარმეო საქმიანობაზე, სასამართლო მარეგისტრირებული ორგანოს ან/და დაინტერესებული პირის	ახალი რედაქცია 38¹-ე მუხლის მიხედვით	124

სარჩელის საფუძველზე განიხილავს და წყვეტს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობის შეჩერების ან აკრძალვის საკითხს. 3. სასამართლოს მიერ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობის აკრძალვის შესახებ გადაწყვეტილების გამოცხადების შემდეგ მარეგისტრირებელმა ორგანომ უნდა გააუქმოს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაცია (19.11.2009 N1964-IIS).		
მუხლი 33-1. ამოღებულია (03. 11. 2009 N1964-IIS)		
მუხლი 34. რეგისტრაციის მონაცემები (14.12.2006 N3967-RS) 1. (ამოღებულია) (03.11.2009 N1964-IIS). 1¹. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, ფილიალის (წარმომადგენლობის) სარეგისტრაციო დოკუმენტი შეიცავს შემდეგ მონაცემებს: იურიდიული პირის, ფილიალის (წარმომადგენლობის) სახელწოდებას, ადგილსამყოფელსა და საქმიანობის მიზანს, დამფუძნებლის/წევრის (დამფუძნებლების/წევრების), ხელმძღვანელი ორგანოს წევრთა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის (პირების) ვინაობას (27.04.2010 N2978-RS). 2. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	94

რეესტრის მონაცემები საჯაროა. მარეგისტრირებული ორგანო ვალდებულია უზრუნველყოს რეგისტრირებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის შესახებ მონაცემების საკუთარ ვებგვერდზე განთავსება და მათი ხელმისაწვდომობა (03.11.2009 N1964-IIS). 3. (ამოღებულია) (03.11.2009 N1964-IIS).		
მუხლი 35. ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა (14. 12.2006 N3967-RS)	მუხლი ##. გამგეობა	115
მუხლი 35. ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა 1. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებელი/წევრი უფლებამოსილია ერთ პირს მინიჭოს საქმეების ერთპიროვნულად გაძღოლის უფლებამოსილება ანდა დაანესოს ორი ან ორზე მეტი პირის ერთობლივი ხელმძღვანელობა ან/და წარმომადგენლობა (27.04.2010 N2978-RS). 2. ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება გულისხმობს უფლებამოსილების ფარგლებში არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელით გადანაცვებილების მიღებას, ხოლო წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება გულისხმობს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელით გამოსვლას მესამე პირთან მიმართებაში.	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	95

რეზოლუცია ურთიერთობაში (27.04.2010 N2978-RS).		
3. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ორგანიზაცია და სტრუქტურა უნდა მოწესრიგდეს წესდებით (დამფუძნებელთა/წევრთა შეთანხმებით), რომელიც საჭიროებს სათანადო წესით დამოწმებას (03.11.2009 N1964-IIS).	წაიშალოს	113
	(1) თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, კავშირის ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანო (გამგეობა) შედგება სამი პირისგან. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, კავშირის ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა, რომლის გამგეობაც წესდების მიხედვით რამდენიმე პირისგან შედგება, ხორციელდება გამგეობის წევრთა უმრავლესობით. წარმომადგენლობის უფლებამოსილების ფარგლები, მიუხედავად [ახალი რედაქციით: 35-ე მუხლის პირველი ნაწილის მე-4 წინადადებისა] მუხლისა, შეიძლება შეიზღუდოს მესამე პირების მიმართ. (2) გამგეობის წევრთა დანიშვნა ხორციელდება წევრთა საერთო კრების გადაწყვეტილებით. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, დანიშვნა ხორციელდება 4 [ან: ორი] წლის ვადით. ამასთან დასაშვებია ხელახალი დანიშვნა, რომელიც გრძელდება ვადის გასვლის შემდეგ ახალი გამგეობის არჩევამდე. დანიშვნის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმება, მიუხედავად შესაძლო ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების არსებობისა, შეიძლება ნებისმიერ დროს. წესდებით შეიძლება განისაზღვროს, რომ გაუქმების უფ-	115

	ლება დამოკიდებულია მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობაზე. (3) თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, გამგეობის წევრები შიძლება იყვნენ მხოლოდ კავშირის წევრები. კავშირის წევრობის შეწყვეტის შემთხვევაში, საეჭვოობისას, ასევე უქმდება გამგეობის წევრობაც.	
4. არაკომერციული იურიდიული პირის ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების წარმოშობისა და შეწყვეტის მიმართ ვრცელდება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლით მენარმე სუბიექტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირისთვის განსაზღვრული წესები (14.07.2011 N5017).	4. ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების წარმოშობისა და შეწყვეტის მიმართ ვრცელდება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლით მენარმე სუბიექტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირისთვის განსაზღვრული წესები (14.07.2011 N5017).	
	(5) თუ წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, გამგეობის საქმიანობის მიმართ შესაბამისად გამოიყენება დავალების მიმართ მოქმედი 709-722-ე მუხლები და გამგეობის წევრების საქმიანობა ხორციელდება უსასყიდლოდ. (6) თუ წესდებით გათვალისწინებული, გამგეობის წევრთა მინიმალური რაოდენობა არ არის მიღწეული, მათი დანიშვნა გარდამავალი პერიოდისთვის შესაძლებელია სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე. ასეთ შემთხვევაში, დანიშნულმა გამგეობის წევრებმა დაუყოვნებლივ უნდა მოიწვიონ წევრთა საერთო კრება, რომელმაც უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება გამგეობის წევრთა საბოლოოდ დანიშვნის	

	თაობაზე.	
	მუხლი. ## სპეციალური წარმომადგენლები წესდებით შეიძლება დადგინდეს, რომ განსაზღვრული გარიგებების დასადავად გამგეობის გარდა, საჭიროა სპეციალური წარმომადგენლების დანიშვნა. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება, საეჭვოობისას, ვრცელდება ყველა გარიგების მიმართ, რომელსაც მისთვის განსაზღვრული საქმიანობის სფერო ჩვეულებრივ მოიცავს.	116
	მუხლი ##. წევრთა საერთო კრება (1) წევრთა საერთო კრება იღებს გადაწყვეტილებებს კავშირის ყველა საქმეზე, რომელიც არ ექვემდებარება გამგეობის ან კავშირის სხვა ორგანოს კომპეტენციას. გარდა ამ კანონში ხსენებული შემთხვევებისა, საერთო კრების კომპეტენციას განსაკუთრებით განეკუთვნება სპეციალური წარმომადგენლების და სალაროს შემოწმებაზე უფლებამოსილი პირ(ებ)ის დანიშვნა, აგრეთვე გამგეობის ანგარიშების მიღება და მისი საქმიანობის შეფასება. გადაწყვეტილებები ნამდვილია, თუ მათი საგანი კრების მოწვევისას მითითებული იყო დღის წესრიგში. (2) გადაწყვეტილებების მიღება ხდება მიცემული ხმების უბრალო უმრავლესობით. წესდებაში ცვლილების განხორციელების შესახებ გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა მიცემულ ხმათა უმრავლესობა, სამი მეოთხედის ოდენობით. კავშირის მიზნის შეცვლის	117

	თაობაზე გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა ყველა წევრის თანხმობა; იმ წევრთა თანხმობა, რომლებიც არ გამოცხადდნენ კრებაზე, უნდა განხორციელდეს წერილობითი ფორმით. კრებაზე არმყოფ წევრებს შეუძლიათ ხმის მიცემაში მონაწილეობა წერილობითი ფორმით. ისინი უთანაბრდებიან კრებაზე დამსწრე წევრებს. თითოეულ წევრს აქვს ერთი ხმა. წევრის ხმის მიცემის უფლება შეიძლება განხორციელდეს წერილობითი მინდობილობის წარდგენის საფუძველზე. (3) წევრთა საერთო კრების მოწვევა გამგეობის მიერ ხორციელდება სულ მცირე, წელიწადში ერთხელ ან როდესაც ამას კავშირის ინტერესები მოითხოვს. კრების მოწვევა ხორციელდება კავშირის ყველა წევრის მიმართ წერილობითი ფორმით, კრებამდე 2 კვირის ვადაში. ვადის ათვლა იწყება მოწვევის გაგზავნის შემდეგი დღიდან. მოწვევა ითვლება წევრის მიერ მიღებულად, თუ იგი გაიგზავნა წევრის კავშირისთვის უკანასკნელად შეტყობინებულ მისამართზე. (4) წევრთა საერთო კრება გადაწყვეტილებაუნარიანია, თუ სულ მცირე, წევრთა რაოდენობის ნახევარი ესწრება მას ან წერილობითი ფორმით მონაწილეობს ხმის მიცემაში. გადაწყვეტილებაუნარიანობა ივარაუდება, თუ დამსწრე წევრი მასში ეჭვს არ შეიტანს. თუ რაიმე საკითხის განხილვა გადაწყვეტილებაუნარიანობის არარსებობის გამო გადაიდო და მის განსახილველად ხელახლა იქნა კრება მოწვეული, მაშინ იგი გადაწყვეტილებაუნარიანია მიუხედავად დამსწრეთა რაოდენობისა, როდესაც აღნიშნულის შესახებ მითითებული იყო მოწვევაში.	
--	---	--

	(5) წევრთა საერთო კრებას ხსნის გამგეობის წევრი. კრების დასაწყისში არჩეულ უნდა იქნენ კრების თავმჯდომარე და მდივანი. კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების თაობაზე უნდა მომზადდეს ოქმი, რომელსაც ხელს აწერენ კრების თავმჯდომარე და მდივანი. (6) წევრთა საერთო კრება უნდა იქნეს მოწვეული, თუ წევრთა ერთი მეთათუნი მოწვევის მიზნისა და საფუძვლების მითითებით წერილობით ითხოვს ამას. (7) ამ მუხლის დებულებები მოქმედებს მხოლოდ, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. უმცირესობის მოთხოვნით წევრთა საერთო კრების მოწვევის ვალდებულებაზე უარის თქმა დაუშვებელია.	
	მუხლი ## ხმის მიცემის უფლების გამორიცხვა წევრს არ აქვს კავშირის ორგანოში ხმის მიცემის უფლება, როდესაც გადაწყვეტილება ეხება მასთან გარიგების დადებას ან მასსა და კავშირს შორის არსებული სამართლებრივი დავის დაწყებას ან მოგვარებას.	118
	მუხლი ## სალაროს შემონახვა (1) წევრთა საერთო კრება ერთი წლის ვადით, განმეორებითი არჩევის უფ-	119

	ლებით, ირჩევს სალაროს შემონმებაზე უფლებამოსილ პირს. (2) იგი არ უნდა წარმოაგენდეს გამგეობის წევრს. (3) შემონმებაზე უფლებამოსილი პირი ვალდებულია ყოველწლიურად წარუდგინოს წევრთა საერთო კრებას ანგარიში, გამგეობისა და სპეციალური წარმომადგენლების სალაროსა და საბუღალტრო აღრიცხვის შესახებ.	
მუხლი 36. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისება (14.12.2006 N3967-RS) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისება შესაძლებელია, თუ გასხვისება ემსახურება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის საქმიანობას, მის ორგანიზაციულ განვითარებას, ხელს უწყობს მისი მიზნების განხორციელებას ან ემსახურება საქველმოქმედო მიზნებს (14.12.2006 N3967-RS).	ახალი რედაქცია 38¹-ის მიხედვით	111
	მუხლი ## წევრობა (1) წევრების მიღება ხორციელდება წერილობითი განაცხადის საფუძველზე, გამგეობის მიერ ან წესდებით დადგენილი, სხვა წესით. თუ კავშირი არსებით როლს ასრულებს განმცხადებლისთვის მნიშვნელოვანი სოციალური, კულტურული ან სხვა ამოცანის შესრულებაში, მაშინ ამ უკანასკნელს აქვს კავშირში განვევრიანების მოთხოვნის უფლება, თუ მისი განვევრიანება	120

	კავშირისთვის ასატანია. (2) ყველა წევრი უფლებამოსილია გავიდეს კავშირიდან. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გასვლისთვის შეტყობინების ვადას, რომელიც არ შეიძლება აღემატებოდეს ერთ [ორ] წელიწადს. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, მაშინ გასვლა ხორციელდება გამგეობის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე წევრის მიმართ წერილობითი განცხადების საფუძველზე. (3) წევრის გარიცხვა კავშირიდან დასაშვებია მხოლოდ წესდებით განსაზღვრულ შემთხვევებში, თუ არ არსებობს რაიმე სხვა მნიშვნელოვანი საფუძველი გარიცხვისათვის. მნიშვნელოვან საფუძვლებს განეკუთვნება, განსაკუთრებით, კავშირის მიზნებისათვის ზიანის მომტანი ქცევა, წესდებით გათვალისწინებული მოვალეობების დარღვევა ან სანევროს გადაუხდელობა, სულ მცირე, ერთი წლის განმავლობაში. გადაწყვეტილებას გარიცხვის თაობაზე იღებს გამგეობა. წევრს უფლება აქვს გადაამოწმოს ეს ღონისძიება ქვემდებარეობის მიხედვით შესაბამისი სასამართლოსადმი მიმართვის გზით. საერთო სასამართლოსადმი მიმართვას აქვს შემაყოვნებელი ეფექტი სასამართლოს გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე. (4) წევრობა არ ექვემდებარება გასხვისებას და მემკვიდრეობით გადაცემას, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. (5) წევრებს ევალებათ სანევროს გა-	
--	---	--

	დახდა, რომლის ოდენობასა და გადახდის ვადას ადგენს წევრთა საერთო კრება, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. (6) წევრთა საერთო კრება არ არის უფლებამოსილი მიიღოს წევრებისთვის წესდებით მინიჭებული, განუყოფელი, განსაკუთრებული უფლებების შემლახველი გადაწყვეტილებები.	
მუხლი 37. ზიანის ანაზღაურება (14.12.2006 N3967-RS)	მუხლი ## პასუხისმგებლობა	121
1. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი პასუხს აგებს იმ ზიანისათვის, რომელიც მიადგა მესამე პირებს ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის (პირების) მიერ დაკისრებული მოვალეობის შესრულებისას ისეთი მოქმედების გამო, რომელიც იწვევს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას (14.12.2006 N3967-RS).	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	96
2. ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (პირები) საქმეს კეთილსინდისიერად უნდა უძღვებოდეს. ამ მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში იგი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის წინაშე პასუხისმგებელია წარმოშობილი ზიანისათვის. ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნაზე უარის თქმა ბათილია, თუ ეს აუცილებელია მესამე პირთა მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად		97

(14.12.2006 N3967-RS).		
3. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი თავისი წევრის (წევრების), აგრეთვე ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის (პირების) მდგომარეობისაგან დამოუკიდებელია. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის პასუხისმგებლობა შემოიფარგლება მისი ქონებით. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ვალდებულებებისათვის მისი წევრები, აგრეთვე მისი ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (პირები) პასუხს არ აგებენ. ასევე არ აგებს პასუხს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი საკუთარი წევრების, აგრეთვე თავისი ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის (პირების) ვალდებულებებისათვის (14.12.2006 N3967-RS).	(1) კავშირი თავისი წევრების, აგრეთვე ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირების მდგომარეობისაგან დამოუკიდებელია. გამგეობის პასუხისმგებლობა შემოიფარგლება მისი ქონებით. კავშირის ვალდებულებებისათვის მისი წევრები, აგრეთვე მისი ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირები პასუხს არ აგებენ. ასევე არ აგებს პასუხს კავშირი საკუთარი წევრების, აგრეთვე თავისი ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირების ვალდებულებებისათვის (14.12.2006 N3967-RS).	121
	(2) თუ კავშირის ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე პირები ან მისი წევრები ახორციელებენ მის საქმიანობას უსასყიდლოდ ან თავიანთი საქმიანობისთვის იღებენ მხოლოდ მცირე ანაზღაურებას [ან: ანაზღაურებას, რომლის ოდენობაც ფულად თანხას ან ფულად ღირებულებას არ აღემატება], მაშინ ისინი კავშირის წინაშე პასუხს აგებენ წესდებით გათვალისწინებული თავიანთი მოვალეობების შესრულებისას მიყენებული ზიანისთვის მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ის მიყენებულია განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის შედეგად. სადავოობის შემთხვევაში მტკიცების ტვირთი ეკი-	122

	სრება დაზარალებულს. (3) თუ კავშირის ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე პირებს ან მის წევრებს ეკისრებათ მესამე პირების მიმართ ზიანის ანაზღაურება, რომელიც მიყენებულია მათ მიერ წესდებით გათვალისწინებული მოვალეობების შესრულებისას, მათ შეუძლიათ მოითხოვონ კავშირისგან ამ ვალდებულებებისგან გათვისუფლება, თუ ისინი საქმიანობას უსასყიდლოდ ან მხოლოდ მცირე ანაზღაურების [ან: ანაზღაურების, რომლის ოდენობაც ფულად თანხას ან ფულად ღირებულებას არ აღემატება] სანაცვლოდ ახორციელებდნენ. ეს წესი არ მოქმედებს, თუ ზიანი მათ მიერ მიყენებულია განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის შედეგად.	
მუხლი 38. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეორგანიზაცია და ლიკვიდაცია (14.12.2006 N3967-RS)	მუხლი ## რეორგანიზაცია, გაუქმება და ლიკვიდაცია	98
1. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სამართლებრივი ფორმის შეცვლა დაუშვებელია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სამართლებრივი ფორმის შეცვლით იგი საჯარო სამართლის იურიდიულ პირად გარდაიქმნება.(30.05.2013 N 651-II S). 1¹. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის გაყოფა (დაყოფა, გამოყოფა), შერწყმა (გაერთიანება, მიერთება) და ლიკვიდაცია ხორციელ-	1. კავშირის სამართლებრივი ფორმის შეცვლა დაუშვებელია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სამართლებრივი ფორმის შეცვლით იგი საჯარო სამართლის იურიდიულ პირად გარდაიქმნება.(30.05.2013 N 651-II S). 1¹. კავშირის გაყოფის(დაყოფის, გამოყოფის), შერწყმის (გაერთიანების, მიერთების) და ლიკვიდაციის მიმართ შესაბამისად გამოიყენება მეწარმე სუბიექტისთვის საქართველოს კანონ-	123

დება მენარმე სუბიექტის ლიკვიდაციისათვის/ რეორგანიზაციისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით (30.05.2013 N 651-II S).	ნმდებლობით დადგენილი წესები (30.05.2013 N 651-II S).	
2. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაცია ხორციელდება დამფუძნებელთა/წევრთა გადაწყვეტილებით ან სისხლის სამართლის საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე, გაკოტრებისას ან ამ კოდექსის 38¹ მუხლის შესაბამისად (27.04.2010 N2978-RS).	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	98, 104
3. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის დროს უნდა დასრულდეს მიმდინარე საქმეები, დადგინდეს მოთხოვნები, დარჩენილი ქონება გამოიხატოს ფულში, დაკმაყოფილდნენ კრედიტორები და დარჩენილი ქონება გაუნაწილდეს უფლებამოსილ პირებს.		98, 103
4. დამფუძნებელთა/წევრთა გადაწყვეტილება არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების შესახებ უნდა დარეგისტრირდეს მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში. ლიკვიდაციის პროცესი დაწყებულად ითვლება მისი რეგისტრაციის მომენტიდან (03.11.2009 N1964-IIS).		98, 102
	(2) კავშირის გაუქმება შესაძლებელია წევრთა საერთო კრების გადაწყვეტილების საფუძველზე. გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა მიცემული ხმების სამი მეოთხედის უბრალო უმრავლესობა, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.	124

	(3) უფლებამოსილ უწყებას შეაქვს სასამართლოში განაცხადი კავშირის გაუქმების შესახებ, როდესაც კავშირი არსებითად ცვლის თავისი საქმიანობის საგანს, განსაკუთრებით, როდესაც იგი ემსახურება სამეწარმეო მიზნებს ან როდესაც წესდებით განსაზღვრული მიზნების განხორციელება შეუძლებელი გახდა.	
5. ლიკვიდაციის შედეგად დარჩენილი ქონების მიღებაზე უფლებამოსილ პირს რეგისტრაციის შესახებ განცხადებით განსაზღვრავენ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებლები/წევრები.	(4) ლიკვიდაციის შედეგად დარჩენილი ქონება ეკუთვნის წესდებით გათვალისწინებულ ქონების მიღებაზე უფლებამოსილ პირებს. წესდებით შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს, რომ ქონების მიღებაზე უფლებამოსილი პირები განისაზღვროს წევრთა საერთო კრების ან კავშირის სხვა ორგანოს გადაწყვეტილებით. ასეთი დებულების არსებობის გარეშეც წევრთა საერთო კრებას შეუძლია ქონება გადასცეს საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს.	125
არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციისას ქონების გასხვისება შესაძლებელია, თუ:	(5) ლიკვიდაცია ხორციელდება მიუხედავად ამ მუხლის [36-ე მუხლის ახალი რედაქცია] მე-3 და მე-4 ნაწილების დებულებებისა.	
ა) გასხვისება ხელს უწყობს მის მიერ დასახული მიზნების განხორციელებას;		
ბ) ემსახურება საქველმოქმედო მიზნებს;		
გ) ქონება გადაეცემა სხვა არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს.		
6. აკრძალულია ლიკვიდაციის შედეგად დარჩენილი ქონების განაწილება	(6) აკრძალულია დარჩენილი ქონების განაწილება დამფუძნებლებს/წევ-	

არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებლებს/წევრებს, ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირებს შორის (14.12.2006 N3967-RS).	რებს, ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირებს შორის (14.12.2006 N3967-RS).	
	საჭიროების შემთხვევაში ჩამოყალიბდეს მე-7 ნაწილის მე-3 წინადადების სახით: ლიკვიდაციის დასრულების შემდეგ, დარჩენილი ქონება 6 თვის ვადით უნდა იქნეს დეპონირებული სასამართლოში.	126
7. თუ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებლებმა/წევრებმა არ განსაზღვრეს ლიკვიდაციის შედეგად დარჩენილი ქონების მიღებაზე უფლებამოსილი პირი, სასამართლო არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის შედეგად დარჩენილ ქონებას გადასცემს შესაბამისად ერთ ან რამდენიმე არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს, რომლებსაც აქვთ იგივე ან მსგავსი მიზნები, როგორებიც ლიკვიდირებულ არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს. თუ ასეთი იურიდიული პირები არ არსებობს ან ასეთი იურიდიული პირების გამოვლენა შეუძლებელია, მაშინ შეიძლება მიღებულ იქნეს გადაწყვეტილება ამ ქონების სახელმწიფო-სათვის გადაცემის შესახებ.	7. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, მაშინ სასამართლო კავშირის ქონების მიღებაზე უფლებამოსილ პირებად განსაზღვრავს ერთ ან რამდენიმე არასამეწარმეო (არაკომერციულ) კავშირს, რომლებსაც აქვთ იგივე ან მსგავსი მიზნები, როგორებიც ლიკვიდირებულ არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს. თუ ასეთი იურიდიული პირები არ არსებობენ ან ასეთი იურიდიული პირების გამოვლენა შეუძლებელია, მაშინ შეიძლება ამ ქონების მიღებაზე უფლებამოსილ პირად განისაზღვროს სახელმწიფო.	125
სასამართლომ ქონება შეიძლება გაანაწილოს ლიკვიდაციის პროცესის და-	სასამართლომ გადაწყვეტილება შეიძლება მიიღოს კავშირის გაუქმების	98, 126

წყების რეგისტრაციიდან 6 თვის შემდეგ (03.11.2009 N1964-IIS).	რეგისტრაციიდან 6 თვის შემდეგ (03.11.2009 N1964-IIS). ან ახალი რედაქცია მე-6 ნაწილში	
8. ლიკვიდაციას ახორციელებს ხელმძღვანელობის უფლებამოსილების მქონე პირი (პირები). განსაკუთრებულ გარემოებათა არსებობისას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სხვა ლიკვიდატორის დანიშვნის მოთხოვნით. ლიკვიდატორი პასუხს აგებს, როგორც ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (03.11.2009 N1964-IIS). 9. სისხლის სამართლის საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე ლიკვიდაციას ახორციელებს სასამართლოს მიერ დანიშნული ლიკვიდატორი (ლიკვიდატორები). აკრძალულია არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის მიმართ სალიკვიდაციო და რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული პროცედურების წარმოება მის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების დაწყების მომენტიდან სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე ან სისხლის სამართლის საქმის წარმოების შეწყვეტამდე (14.12.2006 N3967-RS). 10. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციას აუქმებს მარეგისტრირებელი ორგანო იურიდიული პირის რეგისტრაციის გაუქმების თაობაზე უფლებამოსილი პირის განცხადებისა და უფლებამოსი-	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	98, 103

ლი პირის/ორგანოს მიერ იურიდიული პირის ლიკვიდაციის პროცესის დასრულების შესახებ გადანაცვების წარდგენის საფუძველზე (27.04.2010 N2978-RS).		
მუხლი 38¹. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის გაუქმება (03.11.2009 N1964-IIS) თუ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი რეგისტრირებულია, მაგრამ იგი არ აკმაყოფილებს რეგისტრაციისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პირობებს, ან ეს პირობები მოგვიანებით ისპობა, მარეგისტრირებელი ორგანო გამოსცემს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს ხარვეზის დადგენის შესახებ და ამ იურიდიულ პირს ხარვეზის გამოსასწორებლად განუსაზღვრავს 30-დღიან ვადას, რის თაობაზედაც მიეთითება მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში. ხარვეზის გამოსწორებამდე რეგისტრირებული მონაცემების მოქმედება ჩერდება და მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერი არ გაიცემა. ხარვეზის გამოსასწორებლად დადგენილი ვადის განმავლობაში ხარვეზის გამოუსწორებლობის შემთხვევაში მარეგისტრირებელი ორგანო მიმართავს სასამართლოს რეგისტრირებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების მოთხოვნით. ამ შემთხვევაში სასამართლო ნიშნავს ლიკვიდატორს, რომელიც ახორციელებს ლიკვიდაციისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ	ახალი რედაქცია 26-ე მუხლის მიხედვით	98, 100

პროცედურებს (27.04.2010 N2978-RS).		
მუხლი 39. არარეგისტრირებული კავშირი (გაერთიანება) (14.12.2006 N3967-RS) 1. არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) მოწყობისა და სტრუქტურის საკითხები განისაზღვრება მის წევრთა ურთიერთშეთანხმებით. არარეგისტრირებული კავშირი (გაერთიანება) არ არის იურიდიული პირი (14.12.2006 N3967-RS). 2. წევრთა სანევრო შესატანები და ამ შესატანებით შეძენილი ქონება შეადგენს არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) საერთო ქონებას (14.12.2006 N3967-RS). 3. არარეგისტრირებული კავშირი (გაერთიანება) შეიძლება სასამართლოში ან სასამართლოსგარე ურთიერთობებში წარმოდგენილი იყოს თავისი წევრებით ან საამისოდ უფლებამოსილი პირებით (14.12.2006 N3967-RS). 4. კრედიტორების მოთხოვნები შეიძლება დაკმაყოფილდეს არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) საერთო ქონებიდან. ამასთანავე, პერსონალურად და, როგორც სოლიდარული მოვალეები, პასუხს აგებენ აგრეთვე ის პირები, რომლებიც მოქმედებდნენ არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) სახელით (14.12.2006 N3967-RS)	მუხლი ## არარეგისტრირებული კავშირი (გაერთიანება)(14.12.2006 N3967-RS) 1. არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) მოწყობისა და სტრუქტურის საკითხები განისაზღვრება მის წევრთა ურთიერთშეთანხმებით. არარეგისტრირებული კავშირი (გაერთიანება) არ არის იურიდიული პირი (14.12.2006 N3967-RS). მის მიმართ შესაბამისად გამოიყენება კავშირის სამართალი, თუ ის წინაპირობის სახით არ ითვალისწინებს რეგისტრაციას. 2. კავშირის მიერ შეძენილი ქონება შეადგენს რარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) საერთო ქონებას (14.12.2006 N3967-RS). 4. კრედიტორების მოთხოვნებზე კმაყოფილდება არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) საერთო ქონებიდან. პერსონალურად და, როგორც სოლიდარული მოვალეები, პასუხს აგებენ აგრეთვე ის პირები, რომლებმაც მოქმედებდნენ არარეგისტრირებული კავშირის (გაერთიანების) სახელით განახორციელეს სამართლებრივი ქმედებები, რომლებიდანაც გამომდინარეობს ეს ვალდებულება (14.12.2006 N3967-RS)	127
მუხლები 40-49 ამოღებულია		

(14.12.2006 N3967-RS)		
	III. არასამეწარმეო (არაკომერციული) ფონდი მუხლი ## ფონდის ცნება (1) ფონდი წარმოადგენს არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს, რომელიც განკარგავს ქონებას და უფლებამოსილი ორგანოს მიერ აღიარებულია ფონდად. (2) ფონდი აღიარებულ უნდა იქნეს უფლებათაუნიანი, როდესაც დაფუძნების გარიგება აკმაყოფილებს ## მუხლის [დაფუძნების გარიგება] მოთხოვნებს, ფონდის მიზნების ხანგრძლივი და მდგრადი შესრულება გარანტირებულად შეიძლება იქნეს მიჩნეული და ფონდის მიზანი საფრთხეს არ უქმნის საზოგადოებრივ კეთილდღეობას. კავშირისთვის, რომელიც ჩამოყალიბებულია გარკვეული დროით და რომლის ქონებაც უნდა დაიხარჯოს მიზნის მისაღწევად (შეზღუდული ვადით შექმნილი ფონდი) ფონდის მიზნის ხანგრძლივი შესრულება გარანტირებულად შეიძლება იქნეს მიჩნეული, როდესაც ფონდი უნდა არსებობდეს დაფუძნების გარიგებაში განსაზღვრული დროის განმავლობაში, რომელიც სულ მცირე, ათ წელიწადს შეადგენს. (3) ფონდის მიმართ შესაბამისად მოქმედებს არასამეწარმეო (არაკომერციული) კავშირის მიმართ მოქმედი დე-	108

	ბულებები, თუ ეს დებულებები წინაპირობად არ ითვალისწინებენ საწევრო სტრუქტურას და თუ სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. მუხლი ## ფონდის რეგისტრაცია (1) ფონდის რეგისტრაციის თაობაზე განაცხადის წარდგენისას, განაცხადს ფონდის წესდების სახით უნდა დაერთოს დაფუძნების გარიგება, რომელიც უნდა შეიცავდეს დამფუძნებლის დამავალდებულებელ განცხადებას, რომ ქონებას მიუძღვნის მითითებული მიზნის შესრულებას, რომელიც ასევე შეიძლება მოხმარებისთვისაც იქნეს გამოყენებული. დაფუძნების გარიგება შეტანილ უნდა იქნეს სარეგისტრაციო დოკუმენტში და იგი უნდა შეიცავდეს შემდეგ მონაცემებს: ა) მიზანი; ბ) სახელი და ადგილსამყოფელი; გ) რა ქონება უნდა იქცეს ნებართვის საშუალებით იურიდიულ პირად; დ) ფონდის გამგეობის შექმნა; თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, დაფუძნების გარიგება შეიძლება შეიცავდეს სხვა წესებს. დაფუძნების გარიგება ცოცხალ პირებს შორის წერილობითი ფორმით უნდა დაიდოს. (2) თუ დაფუძნების გარიგება არ აკმაყოფილებს მოთხოვნებს და დამფუძნებელი გარდაცვლილია, შესაბამისად გამოიყენება ## მუხლი [ფონდი ანდერძით].	
--	---	--

	(3) ფონდის რეგისტრაცია შესაძლებელია მხოლოდ მას შემდეგ, რაც იგი აღიარებული იქნება უფლებამოსილი ორგანოს მიერ. (4) ფონდის აღიარებამდე დამფუძნებელს უფლება აქვს უარი თქვას დაფუძნების გარიგებაზე. თუ განაცხადი აღიარების შესახებ შეტანილია უფლებამოსილ ორგანოში, უარიც მხოლოდ ამ ორგანოს წინაშე შეიძლება იქნეს განცხადებული. დამფუძნებლის მემკვიდრე არ არის უფლებამოსილი უარი თქვას დაფუძნების გარიგებაზე, თუ განაცხადი უფლებამოსილ ორგანოში წარდგენილია დამფუძნებლის მიერ ან დაფუძნების გარიგების ნოტარიულად დამოწმებისას ან დამოწმების შემდეგ, მან ნოტარიუსს დაავალა განცხადების წარდგენა. მუხლი ## დამფუძნებლის ვალდებულება ქონების გადაცემის თაობაზე ფონდის უფლებაუნარიანად აღიარების შემთხვევაში, დამფუძნებელი ვალდებულია გადასცეს ფონდს დაფუძნების გარიგებით შეპირებული ქონება. უფლებები, რომელთა გადაცემისთვის საკმარისია მოთხოვნის დათმობის ხელშეკრულება, აღიარებისთანავე გადაეცემა ფონდს, თუ დაფუძნების გარიგებიდან დამფუძნებლის სხვა განზრახვა არ გამომდინარეობს. მუხლი ## ფონდი ანდერძით თუ დაფუძნების გარიგება წარმოადგენს საანდერძო განკარგულებას, მაშინ განაცხადი აღიარების თაობაზე შეტანილ უნდა იქნეს უფლებამოსილ ორგანოში მემკვიდრის ან ანდერძის აღმსრულებელის მიერ. თუ დაფუძნების გარიგება არ აკმაყოფილებს მოთხოვნებს, მაშინ უფლებამოსილი ორგა-	
--	--	--

	ნო, აღიარებამდე, გადასცემს ფონდს წესდებას ან შეიტანს დამატებებს არასრულყოფილ წესდებაში; ამასთან გათვალისწინებულ უნდა იქნეს დამფუძნებლის ნება. ფონდის ადგილსამყოფელად მიიჩნევა ადგილი, საიდანაც ხორციელდება მისი მართვა. საექვოობისას, ადგილსამყოფელად მიიჩნევა დამფუძნებლის უკანასკნელი საცხოვრებელი ადგილი ქვეყნის ტერიტორიაზე. მუხლი ## აღიარება დამფუძნებლის გარდაცვალების შემდეგ თუ ფონდი დამფუძნებლის გარდაცვალების შემდეგ იქნა აღიარებული უფლებაუნარიანად, მაშინ დამფუძნებლის მიერ განხორციელებულ შენატანებთან დაკავშირებით მიიჩნევა, რომ იგი შეიქმნა მის გარდაცვალებამდე. მუხლი ## მიზნის ცვლილება; გაუქმება (1) თუ ფონდის მიზნის შესრულება შეუძლებელი გახდა ან იგი საფრთხეს უქმნის საზოგადოებრივ კეთილდღეობას, მაშინ უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია განუსაზღვროს მას სხვა მიზანი ან გააუქმოს იგი. (2) მიზნის შეცვლისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს დამფუძნებლის ნება, განსაკუთრებით, უნდა იზრუნონ იმაზე, რომ ფონდის ქონებიდან მიღებული შემოსავლები გადაეცეს პირთა იმ წრეს, რომლისთვისაც იყო ისინი განკუთვნილი დამფუძნებლის ნების შესაბამისად. (3) მიზნის და წესდების შეცვლამდე უნდა მოუსმინონ ფონდის გამგეობას.	
--	--	--

	მხოლოდ ყოვლისმომცველი ახლებური სტრუქტურის შემუშავების შემთხვევაში: 50-ე მუხლამდე: დებულებები ნივთების შესახებ 148-ე და შემდგომი მუხლების შესაბამისად.	7